

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Історичний факультет
Кафедра міжнародних та регіональних студій**

Карташов Максим Олександрович

Позиція G7 щодо російсько-українського конфлікту

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього рівня «бакалавр»
за спеціальністю 291 – міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії

**Науковий керівник: кандидат політичних наук,
доцент Дмитренко О.С.**

Київ – 2024

ЗМІСТ

| | |
|--|----|
| ВСТУП | 3 |
| РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ | 6 |
| 1.1. Значення G7..... | 6 |
| 1.2. Історія відносин G7 з Україною..... | 9 |
| РОЗДІЛ 2. РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА І ПОЗИЦІЯ G7 | 13 |
| 2.1. Позиція G7 стосовно засобів ведення війни РФ..... | 13 |
| 2.2. Санкційна політика G7..... | 14 |
| 2.3. Підтримка України з боку G7..... | 19 |
| РОЗДІЛ 3. ПОЛІТИКА ОКРЕМИХ КРАЇН G7 | 27 |
| 3.1. Сполучені Штати Америки..... | 27 |
| 3.2. Велика Британія..... | 31 |
| 3.3. Німеччина..... | 36 |
| 3.4. Франція..... | 42 |
| 3.5. Італія..... | 48 |
| 3.6. Канада..... | 50 |
| 3.7. Японія..... | 51 |
| ВИСНОВКИ | 58 |
| СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ | 61 |

ВСТУП

Актуальність дослідження. Повномасштабне російське вторгнення, неодмінно матиме глобальні наслідки на політичну ситуацію в світі в майбутньому. Вже зараз Україна своїм героїчним протистоянням російській агресії впливає на регіональні та світові процеси. Україна стала ключовим фактором у формуванні геополітичних змін у першій половині XXI століття. Після Другої світової війни демократичні країни світу ще ніколи не були настільки об'єднаними, як зараз, коли український народ відстоює себе та всю західну цивілізацію від російської агресії. Російське вторгнення в Україну призвело не лише до єдності демократичних держав у наданні всебічної підтримки Україні у її справедливій боротьбі проти російської агресії, а й покращило сприйняття країн G7. Загалом, повномасштабна агресія Росії проти України 24 лютого 2022 року призвела до надзвичайної міжнародної підтримки України та значного тиску на Росію, сприяла утвердженню демократичного світу навколо мети перемоги українського народу у його героїчній боротьбі проти російських окупантів. Про це свідчить активна військова, фінансова, гуманітарна допомога Україні країнами-членами G7. Саме країни-учасниці G7 зробили найбільший внесок у здобуття Україною успіхів на фронті. З початком повномасштабного російського вторгнення, Україна із військовою допомогою від країн “великої сімки” стала третім найбільшим імпортером зброї у 2022 році (після Катару та Індії) і 14-м найбільшим імпортером за період з 2018 по 2022 рік.

Також слід зазначити, що навіть у країнах-союзниках, де уряди підтримують Україну у її опорі російській агресії, в тому числі в країнах G7, існують опозиційні політичні сили, що виступають на проросійських позиціях. Вони виступають проти надання військової допомоги Україні та підтримують швидке і компромісне завершення війни, навіть за рахунок втрати Україною своїх територій. Ці сили отримують значну підтримку з боку

виборців, що є так само небезпечним, як і сама агресія. Війна супроводжується постійним інформаційно-пропагандистським супроводом, який ґрунтується на вивченні вразливих точок суспільної думки у країнах-союзниках України.

Питанням, пов'язаним із дослідженням позиції G7 щодо російсько-українського конфлікту, присвятили свої праці багато науковців. Зокрема, низка вчених, таких як Н. Бейн [49] і Дж. Кіртон [68], досліджують проблему глобального лідерства країн-лідерів у сучасних міжнародних економічних відносинах, його ролі, умов та чинників. Питання, пов'язані безпосередньо з процесами, що відбуваються у країнах G7, які впливають на їх позицію щодо російсько-українського конфлікту, вивчають такі дослідники як М. Бергман [51], Т. Бунде [52], С. Віднянський і А. Мартинов [10], Р. Гончаренко [11], А. Грубінко [12], Б. Дяченко і Д. Стець [16], А. Лойшин [28], В. Орлик, І. Тихоненко [37], С. Толстов і М. Фесенко [38], Т. Хірано [42] і ін. Проте у вітчизняній дослідницькій літературі досі залишається недостатньо дослідженими особливості позиції G7 щодо російсько-українського конфлікту. Цим обумовлена **актуальність** даної бакалаврської роботи.

Мета дослідження полягає в аналізі особливостей позиції G7 щодо російсько-українського конфлікту.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- висвітлення значення G7;
- огляд історії відносин G7 з Україною;
- розгляд позиції G7 стосовно засобів ведення війни РФ;
- висвітлення санкційної політики G7;
- аналіз особливостей підтримки України з боку G7, зокрема Сполучених Штатів Америки, Великої Британії, Німеччини, Франції, Італії, Канади, Японії.

Об'єктом дослідження позиція G7 щодо російсько-українського конфлікту.

Предметом дослідження є особливості позиції G7 щодо російсько-українського конфлікту.

Методика дослідження включає застосування наступних методів: дослідження джерел і літератури, дискурсивного аналізу, аналізу та синтезу, описового, порівняльного.

Практичне значення. Результати даного наукового можуть бути використані у науковій, викладацькій, дипломатичній сферах.

Структура роботи визначена її метою та завданнями. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел і літератури. Загальний обсяг роботи становить 71 сторінку, список використаних джерел і літератури налічує 81 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Значення G7

У світлі сучасної глобалізації, значення того, наскільки економіка окремих держав розвинена стає дуже важливим, оскільки це в тому числі визначає їхню позицію на міжнародній арені. Країни, які є економічними лідерами світу, можуть виявляти та вирішувати нові міжнародні виклики. «Велика сімка» виступає ключовим учасником у міжнародних політичних і економічних відносинах. Мотивація створення G7 була пов'язана з тогочасними економічними проблемами [7]. Саме за цієї причини аналіз ролі й позиції G7 на міжнародній арені є дуже важливим.

В якості головного завдання такого утворення як G7 вважається розвиток та поширення співпраці між головними економіками світу. Завдяки цьому стає можливим зберігати стабільність економічного розвитку цих держав. Разом країни борються із різними викликами в економічній сфері. Оскільки країни-учасниці G7 є демократичними, то одним з завдань цього утворення є поширення демократичних ідеалів, які засновані на індивідуальній свободі кожної окремої особистості, по всьому світу. У останні десятиліття з'явилися нові виклики, такі як боротьба із тероризмом, наслідками природних та техногенних катастроф та іншими викликами у сфері міжнародної безпеки. [3].

Держави «Великої сімки», які включають США, Велику Британію, Канаду, Німеччину, Францію, Італію та Японію, здійснюють свій вплив через різноманітні фактори. По-перше, розмір їх економік та їх домінування у сфері технологій та науки дозволяють їм бути ключовими гравцями на світовій арені. По-друге, вони мають значний політичний вплив через членство в міжнародних організаціях та міжнародних угодах. Так, наприклад, США, Велика Британія та Франція є постійними членами Ради Безпеки ООН, а

Франція й Німеччина є країнами-засновницями ЄС. Крім того, культурний вплив і м'яка сила цих держав допомагають їм займати панівне місце в глобальній політиці та економіці.

Ключовими факторами, які відрізняють країни G7 від інших є те, що всі вони мають розвинену ринкову економіку та те, що вони постійно впроваджують інновації у всі галузі економіки. Отже, першим ключовим фактором є економічний розвиток цих держав. Економічний розвиток характеризується не лише високими показниками ВВП держав, так, наприклад важливим є висока частка товарів та послуг країн G7 на світовому ринку. Окремим показником передової економіки є ступінь залученість іноземних інвесторів у економіку цих країн, а також кількість інвестицій. Крім того, важливу роль в економіці країн G7 відіграють капіталовкладення у новітні та передові технології виробництва, саме високорозвинена промисловість здійснює найбільший вплив на розвиток світового добробуту. Головний фактор, завдяки якому країни-учасниці G7 зайняли панівне місце на світовій арені є їх віра у людський капітал, тобто інтелектуальний потенціал. Цей фактор допомагає оптимізувати та покращити виробництво у певній галузі, без необхідності великих втрат на сировину. Таким чином, програми соціального захисту та підтримки, допомога підприємцям та інвестиції в молодих та амбітних вчених допомогли країнам G7 стати настільки розвиненими. Інвестування в капітал людський охоплює такі аспекти як: освіту, навчання, охорону здоров'я та безпеку громадян власної країни. Це створює сприятливі умови для прогресу в економічних та інших сферах кожної з держав.

Одною з причин, чому саме ці країни зайняли панівне становище в світовій політиці та економіці, є інновації в науку. Згідно з Центром новин ООН, Велика Британія, США, Швейцарія, Німеччина, Нідерланди та Швеція визнані країнами, з найбільшою кількістю інновацій. Варто відзначити головні та пріоритетні напрямки цих інновацій, Великобританія, США та Німеччина вкладають більшу частину власного капіталу в розвиток

медицини, дослідження космосу, комп'ютерні та інформаційні технології, біо- та нанотехнології тощо. Без уваги не залишається й енергетика, після початку повномасштабного вторгнення питання енергетичної безпеки знов стало дуже важливим для країн Європи [16].

Країни, які є економічно розвиненими є країнами-учасницями G7, відомі власною роллю у світовій економіці, частка країн G7 у світовому ВВП становить понад 50%, а їхні науковці постійно рухають науку вперед. Одним з важелів впливу цих країн є їхня участь та діяльність в міжнародних організаціях. Наприклад, майже половина голосів у Світовому банку та Міжнародному валютному фонді належить країнам-учасницям G7. Як вже вище зазначалось, деякі з країн, що входять до складу G7 є постійними членами Ради Безпеки ООН, окрім цього майже половина голосів у МВФ належить країнам-учасницям G7. Не менший вплив країни “великої сімки” мають в інших міжнародних інституціях – Світова організація торгівлі, Світовий банк тощо. Важливо відзначити, що через ці міжнародні інституції реалізуються велика частина рішень G7.

Отже, важлива роль на світовій арені, які зайняли держави, що входять до складу G7, була зумовлена розвиненістю їхніх економік. Протягом тривалого періоду такі країни як Німеччина, США, Франція та Велика Британія залишаються як лідерами світового господарства, так і першими за кількістю інвестицій у науку та технології. Говорячи про всіх учасників «Великої сімки», варто підкреслити, що у цих країнах існує значний потенціал у науково-технічних дослідженнях, який відіграє важливу роль у сучасному світовому господарстві [16].

Країни-учасниці G7 відіграють однозначно дуже велику роль на світовій арені. Однак, згідно з дослідженнями, перспективи щодо подальшого розширення їхнього глобального лідерства подалі є доволі неоднозначними. Прогнози показують, що, хоча країни, такі як США, Велика Британія, Італія, Німеччина, Японія, Канада та Франція, давно володіють значною силою на міжнародному ринку, їхній вплив поступово може зменшуватися, і вони

можуть втратити свої позиції [16]. Проте, ніхто не може точно передбачити, яким ми далі будемо бачити світ. Завдяки високому рівню інвестицій в різні сфери життя та науково-технічному прогресу, кваліфікованим ученим і інженерам, розвитку інформаційного простору, США, Канада, Німеччина, Італія, Велика Британія, Франція та Японія можуть й далі служити прикладом для інших країн і впливати на розвиток світового господарства.

1.2. Історія відносин G7 з Україною

Відносини між G7 та Україною охоплюють підтримку України в її зусиллях щодо демократії, реформ, безпеки та суверенітету. Після анексії Росією Криму у 2014 році та початку військового конфлікту на сході України, країни-члени G7 прийняли рішення про введення санкцій проти Росії. Ці санкції були спрямовані на покарання Росії за її дії та відновлення міжнародного порядку та суверенітету України. Крім того, G7 зобов'язалися підтримати Україну як на політичній арені, так і фінансово, щоб допомогти країні протистояти агресії та зміцнити її позицію на міжнародній арені.

Реагуючи на анексію Криму Росією, 24 березня 2014 року керівники країн «Великої сімки» зібралися на екстреній нараді у місті Гаага (Нідерланди). Обрання цього місця було обумовлене тим, що лідери G7 перебували на Нідерландському саміті з ядерної безпеки. Це стало першою зустріччю G7, що не відбувалася в країні-члені та не мала включення лідера країни-організатора. Росія була виключена з участі у форумі. В місті Сочі мав проводитись 40 саміт G7, проте внаслідок російської агресії він був перенесений до Брюсселю. Декларація 40-го саміту G7 демонструвала рішення цих країн, щодо конфлікту між Росією та Україною[11]:

- визнавалися результати виборів в президенти України 2014 року;
- строго засуджувалась агресія Росії в бік України, дії Росії визнавалися як порушення територіальної цілісності та суверенітету України, російську сторону звинуватили у порушенні норм міжнародного права та зобов'язань, а також у підтримці сепаратистів на сході нашої держави;

☰

- був висловлений заклик до Росії визнати результати президентських виборів, перестати перетинати державний кордон України, вивести збройні РФ з її території та припинити підтримку незаконних збройних формувань зброєю;

- було винесено рішення про надання Україні економічної та гуманітарної допомоги;

- країни-учасниці G7 підтвердили своє рішення про санкції в бік юридичних та фізичних осіб, що зробили свій внесок у дестабілізацію політичної ситуації на сході України та порушення територіальної цілісності та суверенітету України;

- був зроблений заклик до міжнародної донорської спільноти щодо розробки проекту, який приведе до екологічної безпеки та стабільності території Чорнобильської АЕС [11].

Під час саміту НАТО у Вільнюсі 12.07.2023, керівники країн «Великої сімки» разом з президентом України Володимиром Зеленським уклали Декларацію про військову допомогу та гарантії безпеки для України. Країни-учасниці G7 зобов'язались забезпечити довгострокову безпеку країни та негайно реагувати на можливу агресію Росії у майбутньому, навіть після завершення поточного конфлікту [18].

Лідери G7 заявили про свою стійку волю до досягнення стратегічної мети – забезпечення існування вільної, незалежної, демократичної та суверенної України в межах визнаних міжнародних кордонів. Це можна визначити як підтвердження їхньої підтримки зберегти та відновити український суверенітет та територіальну цілісність, в їх планах допомогти Україні стати міцним суб'єктом на міжнародній арені. Лідери G7 переконані, що сильна та самостійна Україна є ключем до забезпечення миру та стабільності в регіоні та у світі, а також до запобігання подібних дій подалі.

В декларації, яка була підписана країнами G7 перераховані три основні методи, якими «Велика сімка» планує досягти цієї мети:


1. Країни-учасниці G7 планують забезпечити українську армію новими

засобами захисту від подальшої агресії. Саме завдяки власним збройним силам Україна зможе захистити себе від порушення Росією свого суверенітету. В першу чергу країни G7 планували поставити Україні сучасне озброєння, яке включало б засоби ППО, артилерію, бронетехніку та ударну зброю великого радіуса дії. Також планувалось розвивати український ВПК та проводити спільні вчення з українськими військовими. Були винесені рішення щодо співробітництва у сфері військової розвідки.

2. Зміцнення економіки України, зокрема через відновлення країни та забезпечення її енергетичної безпеки. Зміцнення економіки України є важливим завданням, щоб країна могла відновити свій розвиток та забезпечити економічну стабільність. Одним із ключових аспектів є забезпечення енергетичної безпеки, що містить в собі реформування енергетичного сектору, розвиток альтернативних джерел енергії, модернізацію енергетичної інфраструктури та підвищення енергоефективності. Це допоможе зменшити залежність від імпорту енергоресурсів і знизити ризик політичного та економічного впливу з боку інших країн. Крім того, стабільний енергетичний сектор сприятиме розвитку інших галузей української економіки, створенню робочих місць та залученню нових інвестицій, що підтримає загальний економічний розвиток України.

3. Надання технічної та фінансової допомоги Україні для ліквідації наслідків російського вторгнення. Надання фінансової й технічної допомоги Україні для ліквідації наслідків російського вторгнення є важливим кроком у підтримці суверенітету та територіальної цілісності країни. Ця допомога може включати в себе різноманітні заходи, такі як фінансова допомога для відшкодування збитків, реконструкція інфраструктури на пошкоджених територіях, надання гуманітарної допомоги для підтримки постраждалих громад, а також технічна підтримка для вдосконалення оборонної та безпекової сфери.

Фінансова допомога може також включати надання позик та грантів для економічного відновлення та розвитку постраждалих регіонів, стимулювання



інвестицій та створення нових робочих місць. Технічна допомога може полягати у наданні консультаційних послуг, навчанні українських фахівців, постачанні сучасного обладнання та технологій для підвищення ефективності заходів з безпеки та реконструкції. [18].

У Декларації також визначені ряд зобов'язань, які взяла на себе Україна.

Конкретно, Київ зобов'язується:

- Продовжувати широкомасштабні реформи в різних сферах, зокрема боротьбу з корупцією та поліпшення роботи правоохоронних органів, судів, корпоративного та державного управління.

- Продовжувати здійснювати демократичні перетворення, забезпечуючи верховенство права, дотримання прав людини та свободи слова. Крім того, Україна зобов'язується продовжувати реформи в галузі оборони, модернізувати армію та зміцнювати цивільний контроль над збройними силами.

У Декларації зазначено, що всі ці заходи будуть реалізовуватися, доки Україна рухається до майбутнього членства в євроатлантичній спільноті [35].

РОЗДІЛ 2

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА І ПОЗИЦІЯ G7

2.1. Позичія G7 стосовно засобів ведення війни РФ

Країни-учасниці G7 засудили та продовжують засуджувати ті засоби ведення війни, якими користується Росія. G7 прийняла рішення про введення санкцій проти Росії відповідно до цих дій, щоб вплинути на її політику та змусити відмовитися від агресії та порушень міжнародного права.

27 червня 2022 року лідери країн G7 заявили, що вони продовжують засуджувати жорстоку, неспровоковану, невинуватану та незаконну агресивну війну проти України з боку Росії та за підтримки Білорусі. Вони засуджують і не будуть визнавати спроби Росії змінити кордони силою. Вони також засуджують спроби Росії замінити українських демократично обраних посадовців нелегітимними. Вони вимагають від Росії покласти край цій війні. Країни G7, враховуючи своє міжнародний вплив, виступають з однозначною позицією щодо ситуації в Україні, вимагаючи від Росії припинити військові дії негайно та повністю. Ця вимога базується на принципах міжнародного права, суверенітету та територіальної цілісності України. Вони готові вживати необхідні заходи, які включають санкції та інші економічні та політичні обмеження, для того, щоб примусити Росію дотримуватися норм міжнародного права. [66].

У період з 19 по 21 травня 2023 року в місті Хіросіма (Японія) відбувся регулярний саміт лідерів країн «Групи семи» (G7), до складу якої входять США, Японія, Німеччина, Велика Британія, Франція, Італія та Канада. Значна частина порядку денного саміту була присвячена підтримці України в контексті її опозиції проти «незаконної, необґрунтованої та неспровокованої агресивної війни», ініційованої Російською Федерацією.

Агресія РФ проти України викликала серйозні дискусії щодо небезпечної тенденції використання життєво важливих ресурсів як засобу

☰

боротьби (зброї), так звана «вепонізація енергетики та продовольства», тобто коли з енергетики та продовольства роблять зброю. Світові лідери зобов'язалися приділяти особливу увагу запобіганню використанню енергетичної та інших економічних залежностей країн Європи для політичного тиску і шантажу [32].

2.2. Санкційна політика G7

Санкційна політика G7 є однією з основних стратегій для впливу на країни, які порушують міжнародні норми або здійснюють агресивні дії. Ці санкції можуть включати такі дії як: фінансові обмеження, заборону на експорт товарів і технологій, обмеження візового режиму та інші обмежувальні заходи. G7 часто координує свої дії для введення санкцій проти країн, які порушують міжнародне право чи загрожують міжнародній стабільності, щоб спільно впливати на них і змусити дотримуватися міжнародних стандартів.

27 червня 2022 року лідери країн G7 заявили, що вони залишаються непохитними у своїй відданості нашим безпрецедентним скоординованим санкціям у відповідь на агресивну війну РФ. Країни, що входять до складу G7 пообіцяли посилити тиск на державу-терориста з метою послабити військовий та економічний потенціал Росії, також санкції накладалися на Білорусь, територією якої користувались збройні сили РФ. Санкції та політичний тиск мали продовжуватися до того моменту, поки Путін не відведе свої війська з української території. Країни “Великої сімки” взяли за мету почати санкційний тиск для того, щоб відновити зруйнований Росією міжнародний порядок. Саме для цього вони виражають підтримку України шляхом ведення політичного та економічного тиску на державу-терориста. Для успішної боротьби з країною-агресором на економічному фронті, країни-учасниці G7 колективно зобов'язались підтримувати наступний план боротьби протягом наступних днів і тижнів відповідно до своїх відповідних правових повноважень і процесів. Вони продовжуватимуть шукати нові

☰

способи ізолювати Росію від участі на світовому ринку. Вони налаштовані зменшити доходи Росії, особливо від нафти й газу. Вони також продовжуватимуть боротися зі спробами оминати санкційні обмеження. Вони й надалі зменшуватимуть експортні доходи Росії, вживаючи відповідні заходи для подальшого зменшення залежності від російських енергоносіїв, як зазначено в розділі «Енергетика» їхнього Комюніке. Вони продовжуватимуть координувати тарифні заходи щодо імпорту з Росії та вивчатимуть можливі шляхи для використання доходів для допомоги Україні, де це можливо. Вони узгодять та розширять цільові санкції, щоб ще більше завдати шкоди технологічному та промисловому сектору країни-агресора та обмежити доступ РФ до технологій, які можуть використатись в воєнних цілях. Нарешті, вони збільшать витрати Росії на війну з Україною шляхом накладення цілеспрямованих санкцій на осіб, відповідальних за воєнні злочини, які порушують цінності демократії та свободи в Україні, та власне на тих осіб, що безпосередньо причетні до спроб посилити світову продовольчу небезпеку шляхом крадіжки та експорту українського зерна.

Оскільки вони накладають серйозні санкції на РФ та тих, хто бере участь у її агресії, вони продовжуватимуть мінімізувати наслідки, які можуть з'явитись з використанням санкцій, а саме те, що санкції можуть порушити гуманітарну та продовольчу ситуацію серед найбільш уразливих груп населення. Вони продовжуватимуть забезпечувати, щоб під час вжиття подальших заходів ми не були націлені на продукти харчування та дозволили подальшу торгівлю сільськогосподарською продукцією та докладуть всіх зусиль, щоб мінімізувати потенційні негативні наслідки та наслідки для третіх країн, зокрема країн третього світу. Вони єдині у своєму зобов'язанні повністю впровадити та забезпечити дотримання цих заходів і залишаються пильними щодо ухилення від санкцій.

Посилаючись на резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 2 та 24 березня 2022 року, вони закликають всі країни світу стати разом з ними, захищаючи принципи Статуту ООН, і приєднатися до них, вдаючись до

подібних дій [66].

13 жовтня 2023 року країни G7 заморозили активи Російської Федерації та зобов'язалися утримувати їх, поки ця держава-агресор не відшкодує Україні завдану шкоду. Це відзначено у спільній заяві міністрів фінансів та керівників центральних банків країн G7 [25].

Міністри фінансів Великої сімки та керівники центральних банків зустрілися в Марракеші, також до заяви приєдналися керівники Групи Світового банку (WBG), Міжнародного валютного фонду (МВФ), Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) і Ради фінансової стабільності (FSB).

Вони заявили, що вони продовжуватимуть свої зусилля для того, щоб забезпечити досягнення поставлених цілей, для цього вони вживатимуть будь-яких необхідних і належних примусових заходів, включаючи заморозку російських активів [64]. Країни G7 рішуче заявили, що в разі недотримання Росією вимоги про припинення військових дій в Україні вони будуть вживати будь-яких необхідних і належних примусових заходів. Серед таких заходів може бути замороження російських активів за межами їх країни. Це економічна санкція, яка призначена для покарання та знищення економічної бази, що підтримує агресивні дії Росії, та яка має на меті змусити Росію до дотримання міжнародного права.

США (2684) та Канада (1946) ввели найбільшу кількість санкцій з обмеженнями проти Російської Федерації. Більшість з них спрямовані проти фізичних осіб, тоді як лише 3495 з 13 840 санкцій націлені на юридичних осіб, а також морські чи повітряні судна. Ці дані не включають секторальні санкції, такі як загальні торговельні ембарго на газ або нафту [26, с. 17].

Країни, що входять до складу G7 ввели персональні санкції проти осіб, які прямо або опосередковано причетні до порушення росією державного кордону України. Санкції, перш за все, обмежували фінансову діяльність підсанкційних осіб на території країн G7. Заморожувались активи деяких російських підприємців, були введені обмеження на проживання чи

переміщення через територію країн, що вели санкції. Також обмежувалась підприємницька діяльність осіб, які підтримували російське вторгнення. Був заборонений експорт товарів з країн заходу для цих осіб, а самі вони не могли продавати власні товари й послуги на території країн “Великої сімки”. Окрім цього, країни G7 почали обмежувати імпорт російської нафти та газу. [26, с. 18].

Також обмеження впливають на фінансовий сектор та експорт високотехнологічної продукції до Росії. У США, Великій Британії та Канаді активи Центрального банку Росії були заморожені. Великі російські банки були виключені з міжнародної системи обміну фінансовими повідомленнями SWIFT, що призвело до затримок у платіжках за російську нафту та газ. Велика Британія заморозила активи інших російських банків і встановила заборону для російських компаній на отримання позик.

Економічні лідери світу – Великобританія та США ввели заборону на купівлю російського газу та нафти. Німеччина проявляла себе менш рішуче, проте призупинила процес ведення в експлуатацію газопроводу “Nord Stream 2” [26, с. 20].

Російські олігархи, які підтримували диктаторський режим Путіна, і високопоставлені посадовці Кремля потрапили під санкції, а їх майно в європейських країнах було заарештовано. Під такі санкції потрапили найбільші промислові магнати РФ, такі як Тимченко – власник компанії “Volga Group”, його компанія займалась інвестиціями у сфері енергетики та логістики. Не уникнув санкцій О. Мордашов, найбільший російський підприємець в галузі металургії; А. Усманов, засновник «USM Holdings»; генеральний директор «НК «Роснефть» В. Вексельберг та інші. Також були заморожені активи голови російського МЗС Лаврова та власне самого Путіна. Принаймні 16 супер'яхт, пов'язаних з підсанкційними особами, були заарештовані. Велика Британія зупинила продаж «золотих віз», завдяки яким російські підприємці отримували громадянство Великобританії [26, с. 20].

Окрім цього задля подальшої ефективності санкцій, країни G7 почали

вести боротьбу із країнами, що були фінансовими посередниками РФ та допомагали президенту Путіну уникнути санкцій. На початку 2023 року союзники G7 видали рекомендацію фінансовим установам, в якій перераховані способи уникнення Росією санкцій, включаючи наступне: використання підставних фірм, юридичних осіб або інших механізмів для того, щоб приховати своє майно; махінації за допомогу членів сім'ї, в результаті яких підсанкційні особи не втрачають управління над своїми активами; купівля нерухомості в третіх країнах, для того, щоб мінімізувати падіння вартості власних активів; використання фінансових посередників; передача активів та коштів до країн, які не ввели санкції проти Росії, таких як Об'єднані Арабські Емірати, Туреччина, Китай, Бразилія, Індія, та інші.

Країни G7 постійно проводять обмін інформацією для того, щоб удосконалити власні методи економічного тиску, так, наприклад в квітні 2023 року представники Європейського Союзу, Великобританії та США зустрілись, щоб обговорити подальшу стратегію ведення санкцій. На зустрічі було зазначено, що Росія часто користуються власними службами розвідку для уникнення санкцій. Країни-учасниці G7 продовжують колективно вводити нові масштабні пакети санкцій, та рішуче перешкоджають будь-яким спробам їх ухилитися. У квітні цього року США наклали санкції на понад 100 юридичних та фізичних осіб, включаючи організації, пов'язані з російською державною енергетичною компанією «Росатом», та компанії, що мають підрозділи в країнах-партнерах, таких як Туреччина. Санкції, запроваджені Міністерством фінансів та Державним департаментом США у співпраці з Великою Британією, застосовуються до осіб у понад 20 країнах та юрисдикціях, а також до кількох організацій, що діють в оборонному секторі російської економіки, і компаній, які підтримують війну Росії проти України, зокрема приватна військова компанія «Патріот» та компанія з Китаю «China HEAD Aerospace Technology Company». Також були запроваджені санкції щодо фінансової установи, що контролюється Росією, розташованої в Будапешті – Міжнародного інвестиційного банку [26, с. 21].

2.3. Підтримка України з боку G7

8 травня 2022 р. лідери урядів та держав країн-членів Групи семи (G7) підтвердили свою єдність у запобіганні перемозі президента РФ Володимира Путіна в конфлікті проти України [29].

19 травня 2022 р. керівники країн «Групи семи» висловили намір притягнути Росію до відповідальності за воєнні злочини, перетин державного кордону України та заставити РФ відшкодувати збитки, які нанесла російська армія.

G7 зробила заяву щодо російської агресії, яка була оприлюднена на сайті Європейської ради, підкреслюється, що не допустима безкарність за воєнні злочини та інші жахливі вчинки, включаючи атаки Росії на мирне населення та цивільну інфраструктуру. Також у документі зазначається визнання зусиль, проведених під час ініційованої українською стороною конференції “United for Justice”.

Керівники країн G7 підтримали ініціативу створення механізмів для притягнення країни-злочинця до відповідальності, включаючи звернення до таких інституцій як Міжнародний кримінальний суд. Вони осудили насильницьку депортацію та переміщення українців з тимчасово окупованих територій України до Росії, зокрема дітей, лідери країн G7 також висловили готовність надавати підтримку Міжнародному кримінальному суду у розслідуванні та покаранні цих злочинів, а також тих, що стосуються гендерного насильства.


Учасники саміту G7 також висловили намір продовжити пошук шляхів для змушення Росії відшкодувати збитки, заподіяні Україні через довгострокову агресію. Вони висловили підтримку рішенню Ради Європи про створення Реєстру збитків, завданих Україні через дії Російської Федерації. В заяві лідерів країн G7 зазначено, що будуть прийматися заходи з пошуку, затримання, замороження та конфіскації фінансових активів осіб або

установ, санкціонованих у зв'язку з російською агресією. Також підкреслено, що російські суверенні активи залишатимуться заблокованими у юрисдикціях країн G7, поки Росія не компенсує збитки, заподіяні Україні [26].

У червні 2022 року лідери групи G7 видали спільну заяву, в якій зазначалося, що лідери Групи семи (G7) незворушно виступають у своїй солідарності з Україною, підтверджуючи беззаперечну підтримку Уряду та народу України у їхньому відважному захисті суверенітету та територіальної цілісності країни, а також у їхньому прагненні до мирного, успішного та демократичного майбутнього.

Вони вітають рішення Європейської ради надати Україні та Молдові статус країн-кандидатів. Їхня підтримка України буде тривати, і вони будуть надавати їй фінансову, гуманітарну, військову та дипломатичну допомогу наскільки це буде необхідно. Країни G7 підтвердили свою рішучу підтримку України в умовах воєнного конфлікту, обіцяючи надавати їй повноцінну підтримку у всіх сферах. Ця підтримка буде включати фінансову допомогу для забезпечення економічної стійкості та відновлення інфраструктури, гуманітарну допомогу для забезпечення потреб населення в харчуванні, медичному обладнанні та інших необхідних матеріалах, військову допомогу для підтримки обороноздатності України та дипломатичну допомогу для забезпечення міжнародної підтримки. Країни G7 готові надавати цю підтримку наскільки це буде необхідно, доки не буде забезпечено суверенітет та територіальну цілісність України [18].

Також зазначається, що країни G7 єдині в тому, щоб притягнути Росію до відповідальності за неспровоковану війну проти України. Їхні скоординовані санкції призводять до серйозних і тривалих витрат для Росії, щоб допомогти покласти край цій війні. Росія не може залишатися належним членом глобальної економічної та політичної системи, поки вона грубо порушує міжнародні норми коштом інших. «Визнаючи головну відповідальність Ради Безпеки ООН (РБ ООН) за підтримання міжнародного миру та безпеки, ми підтверджуємо нашу тверду рішучість діяти узгоджено у



відповідь на війну Росії проти України. З цією метою наші ефективні санкції, включаючи обмежувальні заходи в торгівлі, відіграють важливу роль у захисті та дотриманні міжнародних правил і норм. Щоб серйозно послабити здатність Росії фінансувати цю війну, її військово-промисловий комплекс було вичерпано з критично важливих компонентів, її економіка впала, валютні резерви її центрального банку були значною мірою знерухомлені, а клептократію притягують до відповідальності за її нечесним шляхом отримані прибутки. Застосовуючи ці заходи, ми визнали свою відповідальність за сприяння глобальній фінансовій стабільності, сталому зростанню, продовольчій безпеці та стабільності й безпеці всіх країн, включаючи країни з низьким і середнім рівнем доходу. Наші заходи проти Росії ґрунтуються на ключових принципах: по-перше, наші заходи спрямовані на підтримку міжнародних правил і норм, які захищають суверенітет і територіальну цілісність держав.

По-друге, наші заходи захищають доступ до основних гуманітарних потреб, у тому числі шляхом уточнення вказівок, ліцензій та загальних винятків, де це необхідно, щоб гарантувати, що наші заходи не перешкоджають доступності продовольства, сільськогосподарських товарів, ліків і гуманітарної допомоги, а також доступності різноманітних і надійних джерел інформації.

По-третє, наші заходи спрямовані на те, щоб вони діяли протягом тривалого періоду, забезпечували стабільність на глобальних ринках і світовій економіці, а також спрямовані на пом'якшення небажаних наслідків, особливо для найбільш уразливих країн.

По-четверте, наші заходи впроваджуються скоординовано, зокрема з партнерами за межами G7, щоб посилити їхній вплив.

По-п'яте, ми використовуємо ці заходи гнучко та пропорційно, коригуючи їх відповідно до обставин, що змінюються.

Нарешті, ми запровадили санкції відповідно до національних органів влади та прерогатив.

Роблячи це, ми суворо дотримуємося верховенства права, включаючи можливість звернення до суду.

Ми запрошуємо інші країни приєднатися до наших заходів.

Щоб допомогти нам поглибити співпрацю, ми переглянемо нашу відповідь Росії та визначимо сфери майбутньої співпраці, включаючи механізми захисту нашої економічної безпеки та безпеки міжнародних партнерів» [18].

«Ми вітаємо солідарність і зусилля всіх країн, які підтримують Україну, приймаючи біженців, які тікають із зон бойових дій. Ми посилюємо нашу підтримку шляхом надання коротко- та середньострокової допомоги, а також посилення доступу до низки послуг підтримки для переміщених осіб та постраждалих як в Україні, так і в інших країнах, які приймають біженців. З цією метою ми підтримуємо Платформу підтримки Молдови. Ми намагатимемося забезпечити безпечний проїзд для біженців, у тому числі шляхом подальшого спрощення імміграційних процедур і візових вимог, а також посилення зусиль із запобігання та реагування на підвищений ризик торгівлі людьми серед біженців, які непропорційно складають жінки та діти. Ми прагнемо й надалі сприяти інтеграції біженців з України на наші ринки праці, захищати та забезпечувати їхні трудові права, а також надавати доступ до належного соціального захисту та освіти протягом необхідного часу»[18].

На цей час країни готові або пообіцяли та вже надали до 29,5 мільярдів доларів США бюджетної допомоги у 2022 році, щоб допомогти Україні зберегти фінансову стабільність та зберегти соціальну підтримку власних громадян. Ця підтримка надзвичайно важлива та доповнює економічну допомогу, що була надана з 2014 по 2021 рік, сума якої перевищує 60 мільярдів доларів США. Країни висловлюють свою підтримку і привітання за продовження роботи різних економічних та фінансових міжнародних організацій, з метою надання додаткової фінансової допомоги Україні, включаючи механізми мультидонорського фінансування.

Очікується також додаткова запланована підтримка українських

державних підприємств і приватного сектору за допомогою Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) на суму понад 3 мільярдів доларів. Підтримка ЄБРР, зокрема, буде надана, забезпечуючи конкретну допомогу критичній інфраструктурі, включаючи гарантії кредитів для газових, енергетичних і транспортних компаній.

Великою проблемою є масштабна руйнація інфраструктури нашої країни. Від російської агресії постраждала не тільки міська інфраструктура, а й інфраструктура, яка необхідна для аграрного сектору нашої економіки. Є нагальна потреба у негайній реконструкції критичних інфраструктурних об'єктів.

Пакети підтримки України від різних міжнародних установ таких як Європейський банк реконструкції та розвитку й Світового банку, також мають підтримку з боку G7. Велика кількість громадських організацій, що займаються захистом прав найбільш уразливих груп населення, наприклад організації з захисту прав жінок, а також приватний сектор економіки активно бере участь у плануванні відродження та відновлення нашої країни. Загальні плани реконструкції та відродження мають сприяти зміцненню місцевої стійкості та соціальної згуртованості, забезпечуючи рівні можливості для всіх груп суспільства, зокрема тих, хто найбільше постраждав від агресивних дій РФ.

Країни G7 рішуче налаштовані на підтримку відбудови України та активізують відповідні зусилля. Протягом повномасштабного вторгнення, країни-учасниці G7 продовжують розробляти нові методи та стратегії як вирішити гуманітарну катастрофу, спричинену війною та як ефективно відшкодувати велику кількість зруйнованої інфраструктури. Вони закликають усіх партнерів об'єднати зусилля та співпрацювати, щоб допомогти Україні відновити свій майбутній потенціал [18].

Санкції, які передбачають обмеження ціни на російську нафту та нафтопродукти, були оголошені країнами G7 у вересні 2022 року. Згідно з цим планом, послуги з морського транспортування російської нафти та

супутніх товарів дозволено буде надавати лише за умови, що їх ціна не перевищує граничний рівень, який буде встановлений коаліцією країн, що впроваджують цю політику [15, с. 18-19].

Країни-члени «Групи семи» (G7) підтвердили своє рішення продовжити блокування активів Росії у своїх юрисдикціях до завершення повномасштабної війни РФ проти України. Це було оголошено в спільній заяві G7 після проведення онлайн-саміту 24 лютого 2024 р., на якому також брав участь президент України Володимир Зеленський.

У документі сказано: «Ми зобов'язуємося продовжувати підтримувати право України на самозахист і підтверджувати нашу відданість її довгостроковій безпеці. Це буде досягатися через укладання та виконання двосторонніх угод у сфері безпеки на основі Спільної декларації підтримки України, яку ми прийняли у Вільнюсі минулого року. Ми також збільшуємо обсяги безпекової допомоги Україні та розширюємо можливості по виробництву та постачання озброєнь для надання підтримки Україні» [13].

Керівництво «Групи семи» також підтвердило свою готовність застосовувати санкції проти Росії з метою перешкоджання отриманню країною доходів, які вона використовує для посилення свого військового потенціалу. У документі зазначено: «Працюючи над забезпеченням стабільності постачань, ми будемо реагувати на порушення ліміту цін, включаючи заходи щодо тих, хто залучений до обману під час транспортування російської нафти, а також проти мереж, створених Росією для отримання додаткових прибутків від порушень ліміту цін. Ми будемо продовжувати вживати заходів для обмеження майбутніх енергетичних доходів Росії, перешкоджати розвитку її майбутніх енергетичних проєктів і зривати альтернативні шляхи постачання енергії та інших послуг. Наша робота буде спрямована на зменшення доходів Росії від металургійної промисловості» [24].

Крім того, учасники G7 підтвердили, що згідно з їх внутрішніми правовими системами, активи російських діячів у їхніх юрисдикціях

☰

залишатимуться заблокованими до тих пір, поки Росія не відшкодує Україні завдану шкоду [24].

На думку лідерів країн G7, рішення проблем, що виникають внаслідок повномасштабного вторгнення Росії, включає:

- Підтримку гуманітарного реагування в Україні на всіх рівнях для допомоги цивільному населенню, зокрема відновлення та відбудова енергетичної інфраструктури.

- Співпрацю з Україною для притягнення до відповідальності за воєнні злочини та інші злочини, скоєні в Україні, і надання компенсацій за завдані збитки, включаючи екологічні, відповідно до міжнародного права.

- Підтримку зусиль України щодо відновлення територіальної цілісності та справедливого миру, зокрема за допомогою її Формули миру, та реінтеграції деокупованих територій та постраждалих осіб.

- Допомогу в зміцненні соціальної згуртованості для децентралізації та стійкості до дестабілізаційних зусиль Росії, а також у захисті прав людини та підтримці правозахисних організацій, зокрема тих, що просувають права жінок і дівчаток та інших уразливих груп населення.

- Розвиток прозорих процедур відповідно до принципу верховенства права для реінтеграції деокупованих територій та осіб, що постраждали від війни, з особливим акцентом на психічне здоров'я та підтримку вразливих груп.

- Забезпечення участі України у міжнародних механізмах захисту прав людини та підтримки міжнародних організацій у забезпеченні безпеки та стабільності в регіоні.

- Сприяння розвитку та впровадженню програм соціально-економічного відновлення на постраждалих територіях та забезпечення доступу до освіти, медичних послуг та житлових умов для всіх громадян [13].

Отже, згідно з позицією країн G7, рішення проблем, пов'язаних з повномасштабним вторгненням Росії на територію України, включає широкий спектр заходів:

1. Підтримку гуманітарного реагування в Україні на всіх рівнях, включаючи відновлення енергетичної інфраструктури для допомоги цивільному населенню.
2. Співпрацю з Україною для притягнення відповідальних за воєнні злочини до відповідності закону та надання компенсацій за завдані збитки.
3. Підтримку зусиль України щодо відновлення територіальної цілісності та справедливого миру.
4. Зміцнення соціальної згуртованості для децентралізації та стійкості стосовно дестабілізаційних зусиль Росії та захист прав людини.
5. Розвиток прозорих процедур для реінтеграції деокупованих територій та осіб, з особливим акцентом на психічне здоров'я.
6. Забезпечення участі України у міжнародних механізмах захисту прав людини та підтримки міжнародних організацій.
7. Сприяння розвитку програм соціально-економічного відновлення на постраждалих територіях та забезпечення доступу до освіти, медичних послуг та житлових умов для всіх громадян.

РОЗДІЛ 3

ПОЛІТИКА ОКРЕМИХ КРАЇН G7

3.1. Сполучені Штати Америки

З початку військової агресії Росії, США надали Україні велику підтримку, що дозволило їй вижити та продовжити опір агресії від Росії, яка є великою державою з ядерною зброєю і постійним членом Ради Безпеки ООН. Проте ця підтримка є недостатньою, а з грудня 2023 р. вона припинилась.

За період з 2014 по 2022 рік, коли Росія розпочала збройну агресію проти України, США не вважали українську безпеку ключовим елементом європейської безпеки, а також не розглядали анексію Криму та конфлікт на Донбасі як загрозу для більшості Європи.

Військова підтримка, яку надають Сполучені Штати Україні, до грудня 2023 р. була найбільшою у їхній історії взаємин і надавалася змінними темпами для стримування експансійних зусиль Росії та сприяння міжнародній безпеці. Одним з основних мотивів цієї військової допомоги є визнання беззаперечного права України на самозахист.

США використовують відповідні програми, які забезпечують військове фінансування для інших країн, включаючи Україну. Ці програми надають зовнішні державні гранти для придбання військового обладнання, послуг та навчання. Серед них є програма зовнішнього військового фінансування (FMF), яка надає гранти для придбання американського військового обладнання та навчання, програма підтримки миротворчих операцій (РКО), яка допомагає в миротворчих міжнародних діях, і програма міжнародної військової освіти та підготовки (ІМЕТ), що надає військовий вишкіл на грантовій основі для іноземних військових [72].

У контексті боротьби української нації за суверенітет та власну територіальну цілісність, допомогу від західних партнерів слід розглядати як «взаємини між націями та державами, які реалізуються у підтримці України для захисту її національних інтересів, зокрема у відповідь на збройну

агресію, шляхом надання матеріальної допомоги через відповідні державні інституції» [72].

Надання військової допомоги США Україні, включаючи постачання військової техніки та обладнання, базується на різноманітних програмах, які включають як вже розглянуті, так і нові ініціативи. Ці програми охоплюють:

- Foreign Military Financing, ключова військова програма Сполучених Штатів Америки, ціль якої надання фінансів на закупівлю озброєння, що збільшить оборонний потенціал країни, яка залучена в цій програмі.

- European Reassurance Initiative, програма була розроблена за часів президентства Барака Обами у 2014 році. Ціль цієї програми – збільшити американську військову присутність у Європейських країнах, які є союзниками Сполучених Штатів Америки.

- Ukraine Security Assistance Initiative, програма була створена задля фінансування українських збройних сил та збільшення обороноздатності України та її здатності ефективно протистояти російській агресії шляхом навчання Збройних сил, постачання військової техніки й співпраці між офіцерами двох країн.

Дослідники Саліван та Брок виводять наступні наслідки, які можуть бути викликані військовою допомогою США:

1. Доктрина збройного впливу. Науковці вважають, що паралельно із тим як збільшується обсяг фінансової та військової допомоги США, збільшується й вплив Америки на країну, якій надається допомога. Так країна стає поступово регіональним союзником Штатів та співпраця між країнами зростає. Відповідно, як тільки курс країни, якій допомагає США стає менш “прозахідним”, обсяг допомоги від Сполучених Штатів Америки зменшується.

2. Теорія самотньої супердержави. Відповідна концепція ґрунтується на тому, що оскільки військова допомога США завжди посилює вплив американської держави в регіоні та в країні, якій надається допомога зокрема, то поступово Сполучені Штати Америки перетворюють країни на своєрідні

“колонії”. Тому ми часто бачимо, як в країнах, уряди яких ще нещодавно постійно співпрацювали з США, починають зростати антиамериканські настрої, через побоювання деяких консервативно-налаштованих груп населення, що їх країна поступово перетворюється на “маріонетку” США. На прикладі деяких східних країн, таких як Афганістан чи Єгипет ми можемо бачити як популісти користуються цими настроями.

3. Концепція зворотного важеля. Ключовим моментом цієї концепції є те, що постійно фінансуючи певну країну, держава-донор може поступово ставати залежною від країни, якій вона допомагає. Великі групи лобістів, що постійно прагнуть збільшити обсяги допомоги деяким країнам, користуючись різною мотивацією, звичайна ситуація для такої супердержави як США. Будуючи інфраструктури, вкладаючи великий капітал, розміщуючи військові бази Сполучені Штати Америки наражають себе на ризик стати постійним донором для певної країни. Країни, яким допомагає США стають сильніше й зростають їх зовнішньополітичні амбіції, разом із цим вони шукають нових стратегічних партнерів. Утворюється ситуація, коли уряд США вкладає великі гроші у інфраструктуру та військо певної країни, а у відповідь американська сторона все більше ігнорується керівництвом країни, якій надходить допомога. За прикладом не треба далеко йти, Ізраїль та Туреччина поступово починають все більше розходитися в інтересах з США, проте через вищезазначені причини відмовитись від співпраці з цими країнами уряд Сполучених Штатів Америки не може. [72, р. 279-281].

В призмі цього контексту можна поглянути на ситуацію в якій опинилась Україна. Геополітично Україна розташована між двома різними “світами”. З одного боку, Україна має 2000 км спільного кордону з Росією та довгий період власної історії находилась залежно від російської влади, через це великий вплив на нашу державу мала Росія. З іншого боку, різні європейські держави, з якими наша влада стала активно зближатися після 2014 року. Тому можна сказати, що Україна виступає певною “буферною зоною” між західними країнами та Росією. Згідно з цим, Україна відіграє

☰

важливу роль у європейській геополітиці, а тому після початку повномасштабного вторгнення Україна, міжнародна спільнота, яка підтримує ліберальні та демократичні цінності відразу ж почала допомагати нашій країні. Позаяк головним гегемоном на міжнародній арені є США, то найбільшу роль у підтримці Україні зайняла саме ця держава. Саме тому варто розглянути засади, на яких ґрунтується мотивами американського зовнішньополітичного курсу, положення були взяті з документа “Стратегії національної безпеки США”, який був оприлюднений у 2022 році:

1) США – світовий гегемон. Американські високопосадовці не безпідставно сприймають свою державу як головного гегемона на сучасній політичній арені, такий статус зобов’язує Сполучені Штати Америки виступати в ролі арбітра у вирішенні міжнародних конфліктів.

2) Американський провіденціалізм. Суть цієї концепції полягає в тому, що досконалість американських демократичних та ліберальних інституцій виступає головним рушієм соціального прогресу. Тому американська нація та уряд зокрема, мають поширювати ідеї рівності та демократії по всьому світу.

3) Liberal Realism. Теза полягає в тому, що всупереч домінантної ролі США у світі, американці мають миритися із сучасним положенням речей у світі та готуватися до того, що незабаром світ може стати багатополярним. [37, с. 74].

СНБ-2022 є важливим документом, який відображає сучасні тенденції в американському зовнішньополітичному курсі. Підписаний президентом США Джо Байденом в жовтні 2022 року, документ визначає важливі пріоритети зовнішньої політики США.

Особлива увага в Стратегії національної безпеки 2022 приділена останніми подіями, а саме російській агресії, та потенційній загрози стабільності та миру на європейському континенті. В документі обґрунтована важливість підтримки українського народу в його боротьбі з російськими загарбниками. Важливо зазначити той факт, що кінцевою метою є не тільки допомога Україні, а й консолідації євроатлантичного світу перед

потенційними загрозами [80].

Стратегія Національної Безпеки 2022 визначає основні методи приборкання російської агресії та створення безпечної ситуації для Європи. Перш за все, США мають продовжувати та посилювати свою допомогу Україні, задля того, щоб припинити найстрашнішу з часів Другої Світової, війну в Європі. Російська агресія несе за собою не лише шкоду самій Україні, а й підриває гуманітарну та продовольчу ситуацію по всьому світу. По-друге, Сполучені Штати Америки мають робити зусилля щодо консолідації демократичних країн та створенню сильного союзу, здатного ефективного протистояти будь-якій зовнішній загрозі. Варто ще не закривати очі на ядерну небезпеку, яка йде від Росії та її дій під час агресивної війни [38].

Також варто відзначити, що співпраця між Україною й Сполученими Штатами Америки допомагає виконанню основних завдань Збройних сил України:

- 1) збереження суверенітету та територіальної цілісності України, а також вигнання російських загарбників з української території.
- 2) проведення реформ ВПК України та підведення військової системи України під стандарти НАТО.
- 3) продовження шляху до вступу в НАТО та ЄС, це прагнення закріплено в Конституції України.

3.2. Велика Британія

Під час огляду міжнародного контексту, який склався навколо повномасштабної російської агресії, Великобританія виділяється серед інших країн завзятістю та активністю у допомозі Україні. Допомога, яку надає Сполучене Королівство виявляється у різноманітних формах та на різних рівнях, і має послідовний та оперативний характер. Виникають природні питання щодо причин такої політики її поточного керівництва, її пріоритетів та інтересів, які вона захищає в цій справі.

Перш за все, слід визначити пріоритетні напрями допомоги нашій

державі з боку Великої Британії як у передвоєнний, так і у воєнний період:

- 1) загальнополітичний (включаючи програми фінансового характеру);
- 2) санкційний, спрямований проти РФ;
- 3) військово-гуманітарний [12].

До повномасштабного російського нападу на Україну, відносини між Україною та Великою Британією досягли виняткової інтенсивності в плані партнерства та співпраці, що заслуговує на назву стратегічних, як це було відображено у безпековому договорі між двома державами, який був підписаний в жовтні 2020 року. Англійська сторона завжди вважала російської агресію в Криму та на Донбасі не виправданою та завжди активно виступала з цього питання на міжнародній арені, що стало важливим рушієм для розвитку двосторонніх відносин. Загострення військової загрози для безпеки України, яке почалося у квітні 2021 року, призвело до акцентування уваги на співпраці, направлену на підвищення обороноздатності України. Важливим є те, що керівничою партією була й залишається Консервативна партія, яка починаючи з 2014 року активно підтримувала українську сторону в конфлікті та вважала теперішній російський уряд загрозою для європейської безпеки. Питання підтримки України після 2022 року зазнало загального консенсусу в британському парламенті та створила необхідні умови для розробки стратегії збереження миру та безпеки в світі шляхом обмеження російських економічних та військових можливостей за допомоги санкцій та надання військової допомоги Україні.

Початок повномасштабного вторгнення завадив планам обох сторін з накопичення спільного військового досвіду та підвищення обороноздатності кожної зі сторін. Наприклад, були заплановані об'єднані вчення в Чорному Морі та допомога українській стороні в відновленні могутності Воєнно-морських сил. Однак того невеликого періоду співпраці між Великобританією та Україною опинилось достатньо для того, щоб підвищити військові спроможності України та це дало суттєві результати на полі боя на початку російсько-української війни [12].

≡

Україна постійно отримує значну політичну та економічну підтримку з боку Сполученого Королівства. Цю тезу яскраво демонструє той факт, що перед початком повномасштабної агресії, були оголошені плани про створення тристороннього міждержавного альянсу між Україною, Польщею та Великою Британією в кінці січня 2022 року, а також офіційний візит Бориса Джонсона до Києва 1 лютого 2022 року, під час якого було обіцяно надати військову допомогу армії України. Зараз ми розуміємо, що це не лише залишилися на словах, особливо в умовах війни. Допомога Україні на всіх рівнях, надання щоденних інформаційних звітів від британських розвідувальних служб про рухи ворожої армії, активна санкційна політика та значні постачання зброї, а також бажання сприяти проукраїнському у світі та посилити позиції України в установах таких як НАТО, ООН та Рада Європи, демонструють важливість рішень Великобританії для України. Це підтверджується, зокрема тим фактом, саме за ініціативи Сполученого Королівства було розпочато засідання РБ ООН, присвячене геноциду українського населення в Бучі. Навіть при категоричних застереженнях, після вигнання російської армії з території Київщини, Борис Джонсон особисто відвідав столицю України для зустрічі з президентом України [12].

Британська сторона постійно надає фінансову та економічну допомогу Україні, задля збереження та зміцнення економічної ситуації всередині нашої країни, що є дуже важливим під час війни. Окрім того, що Британія постійно сприяє тому, щоб Світовий Банк виділяв все нові пакети фінансової допомоги українському уряду, британська сторона виділила з власного національного фонду 500 мільйонів фунтів стерлінгів. Це було б неможливо, якби Великобританія та уряд Бориса Джонсона зокрема, не повірила б в нашу країну після успіхів у відсічі російської агресії. Також поступала ініціатива з боку Великобританії по створенню фонду допомоги в післявоєнній реконструкції України, на прикладі того як був реалізований “План Маршалла” після Другої Світової війни [10].

Велику Британію можна вважати провідником у введенні

≡

антиросійських санкцій, які були початі англійською стороною ще задовго до початку повномасштабної війни. Цікавість ситуації полягає в тому, що Лондон вважається неофіційною столицею, де розташовані розкішні маєтки російських олігархів, їхні довірені особи, навчальні заклади для їхніх дітей, а також місця для переховування тих самих олігархів і представників радянської або ФСБ. Від 2009 року, після виходу книги Майкла Голігсворта та Стюарта Ленслі, у британській публіцистиці при згадці Лондона у російському контексті вживається термін «Лондонград» [12].

Незважаючи на втрати від утримання російського майна, Велика Британія першою вжила рішучих заходів щодо обмеження його володіння, враховуючи країну походження власника, навіть до таких радикальних кроків, як «замороження» та арешт активів провідних бенефіціарів, що мають зв'язки з Кремлем. Під ці обмеження попали як високопосадовці РФ такі як президент Путін, голова російського МЗС Лавров і т.д., а також їх родичі та близькі друзі. Цей приклад був наслідуваний Сполученими Штатами та частиною країн Європейського Союзу. Багато корпорацій покинули російський ринок, власне компанії, що досі залишаються на російському ринку, наприклад, Shell, зазнали величезних не тільки іміджевих, а й наслідувавши їм фінансові збитки. Іншими санкціями були заборони на імпорт російської нафти та газу, закриття повітряного простору для російських літаків та перекриття постачання, яке може використовуватись у воєнних цілях. Сполучене Королівство одне з перших, хто вів ініціативу відключення російських банків від міжнародної платіжної системи SWIFT.

Проте, у ситуації війни найбільш важливою та ефективною вважається пряма військова підтримка з боку Великої Британії (з урахуванням гуманітарних зусиль), особливо коли наша держава протистоїть одній з найбільших армій світу, з великим мобілізаційним потенціалом та масштабною кількістю радянської техніки.. Головним чином йдеться про постійну військову допомогу, загальна сума якої вже перевалила за кількість в декілька мільярдів фунтів стерлінга. Ці постачання розвивалися від легкої

☰

оборонної зброї, перед війною та в перші тижні основні види озброєння, які потрапляли від Великобританії до ЗСУ, були легкі переносні засоби протиповітряної та протитанкової оборони – “NLAW” і “Jawelin”, до більш важких та наступальних видів озброєння, таких як бронетехніка та ракетні комплекси “Harpoon”[10]. Така еволюція продиктована тим, що ініціатива поступово перейшла до ЗСУ. В контрасті з іншими європейськими партнерами, зокрема Німеччини, надання британської військової допомоги є досить швидким, оперативним й малобюрократичним.

За часи незалежності України, Великобританія є одним з найбільших наших партнерів у військовій сфері. Зокрема, безпрецедентні умови співпраці та рівень економічного та оборонного потенціалу Великої Британії дозволяють надавати значний обсяг оперативної допомоги союзнику. Однак важливо розглянути та з'ясувати інтереси та мотиви британського керівництва у цій всебічній політиці підтримки нашої держави, особливо після очікуваного завершення конфлікту, зосереджуючись на незаперечній перемозі України.

Отже, Велика Британія виступає як один із ключових союзників України у протистоянні агресії РФ. Широкомасштабна підтримка з боку Великої Британії у всіх аспектах, включаючи політику, дипломатію, постачання озброєнь та гуманітарну допомогу українським емігрантам, що перебувають у Сполученому Королівстві, є яскравим свідченням партнерських відносин між обома країнами. Британія демонструє найбільш стійку підтримку серед усіх партнерів, не змішуючи інтереси Росії та України, а цілеспрямовано підтримує українські інтереси та перемогу українського народу. Надання західної техніки, зброї та боєприпасів має велике значення для України на довгостроковій перспективі, оскільки без такої підтримки важко відбити великі території від російських військ. Отже, питання безпеки загалом та військова кооперація стали пріоритетними напрямками двосторонньої співпраці між Україною та Великою Британією в умовах російсько-української війни.

3.3. Німеччина

Німецьке суспільство та політичні еліти, так само як і в інших країнах, були шоковані розпочатою Росією повномасштабною війною в лютому 2022 року. Німецькому політичному управлінню здавалося, що їхній уряд під керівництвом Канцлера Олафа Шольца, так само як і за попереднього багаторічного керівництва Ангели Меркель, приділяв особливу увагу відносинам з Москвою та докладав значних зусиль, щоб запобігти такому небезпечному розвитку подій [27]. Проте невблаганний наступ російських військ на величезному фронті, а також героїчна оборона України, разом із жорстокими діями російських військових проти мирного населення та цивільної інфраструктури, включаючи знищення житлових районів Харкова, Маріуполя та інших українських міст і сіл, змусили політиків та експертів переосмислити німецьку політику щодо Росії та України, а також загалом «східну політику» Німеччини.

В червні 2022 року під час саміту G7, німецькою стороною було проголошено доповідь, в якій можна було побачити наскільки сильно змінилися настрої серед німецьких високопосадовців. ФРН постала перед складною ситуацією, коли довга й плідна співпраця з Росією в енергетичній сфері мала бути зведена на нуль, через появу воєнної загрози від російської армії для території Європи. На цьому саміту, було зафіксовано, що в рейтингу загроз Росія вийшла на перше місце, й все це миттєво відбулося після дій російської армії в лютому 2022 року [11].

Початок російсько-української війни у 2022 році змусив уряд ФРН переосмислити свої зовнішньополітичні стратегії та підходи, як відносно Росії, так і щодо збереження безпеки в Європі. Олаф Шольц заявив, що стараннями російської сторони, була створена нова геополітична реальність, яка вимагає рішучої реакції.

Крім політичних виступів, німецький істеблішмент зупинив процес сертифікації «Північного потоку-2», підтримав ідею від'єднання деяких

російських банків від системи SWIFT і висловився за постачання зброї Україні, утворення спеціального фонду для Бундесверу на суму 100 мільярдів євро для зміцнення військової потужності Німеччини. Ці рішення вказують на відмову від традиційної Ostpolitik. Також, уряд ФРН запланував збільшити витрати бюджету на оборону до 2% ВВП в рамках членства у НАТО. У самій Німеччині такі заяви О. Шольца були охарактеризовані як «революція у зовнішній політиці», оскільки вони практично порушили довгострокові традиції [11].

Конфлікт також відкрив Берліну його політичну та енергетичну залежність від Росії, а також серйозні проблеми у військовій сфері, включаючи неможливість надати Україні необхідний рівень озброєнь через їх обмежену наявність. Передача наявних запасів також ускладнила б виконання Німеччиною її зобов'язань як члену НАТО, незважаючи на те, що ФРН має одну з найбільших і сучасних військових ВПК у світі. В результаті Німеччина стикається з двома проблемами одночасно: невдачею своєї оборонної та безпекової політики в контексті Росії, а також обвинуваченням у недостатній підтримці України як з боку самої України, так і з боку своїх партнерів у ЄС та НАТО. Берліну довелося коригувати свою безпекову політику на льоту, що не дозволило їй правильно оцінити загрози. Зважаючи на те, що Росія стала ключовою загрозою для європейської та міжнародної безпеки, Німеччина була змушена переглянути свою політику стосовно Москви, що призвело до розколу серед політичного істеблішменту ФРН і відкликання, зокрема, партією Ліві [11].

У своєму виступі у травні 2022 року міністр закордонних справ А. Бербок заявила, що в майбутньому відносини з Росією Путіна можуть бути лише про захист від Росії, а не співпрацю з нею. Це було спричинено поведінкою Росії, яка не дотримується міжнародного права, тим самим переконуючи німецький політичний істеблішмент у необхідності підтримки України, оскільки Москва порушує основні принципи зовнішньої політики ФРН. У цьому контексті дивовижною стала згода Берліну на надання Україні

статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу, оскільки раніше Німеччина утримувалася від цього, боячись погіршення відносин з Росією в рамках Ostpolitik [11].

Відмова від досі вживаної зовнішньополітичної обережності та прийняття великої відповідальності Німеччиною були зумовлені не лише жорстокістю та варварством російської агресії, але й героїчним спротивом Збройних Сил України та всієї нашої нації загалом. Крім того, на ФРН вплинуло її становище як країни-голови в такій установі як “Велика Сімка. Саме в Німеччині була проведена Мюнхенська конференція з безпеки та саміт G7, які були підготовлені урядом ФРН та канцлером Шольцом. Німеччина допомагала формулювати та приймати відповідні заяви на цьому саміті, зокрема що стосувались економічного та політичного тиску на країну-агресору, будівництву санкційної стратегії. [63]. Представники країн “Великої Сімки” пообіцяли консолідувати власні зусилля для підтримки України.

У вересні 2020 року виступив Олаф Шольц з заявою, що президент Путін відкритий імперіаліст, а також канцлер підтвердив подальшу підтримку України. Він також підкреслив роль ООН у вирішенні міжнародних конфліктів та закликав адаптувати її до реалій 21 століття, включаючи надання Німеччині місця постійного членства в Раді Безпеки ООН. У Німеччині виник консенсус щодо потреби посилити енергетичну незалежність країни, особливо в контексті міцних енергетичних зв'язків з Російською Федерацією.

Щодо військової допомоги Києву, позиція Берліна виявилася складною, але пов'язана з принципом миролюбної німецької зовнішньої політики. У ФРН відбувається карколомна зміна мислення щодо майбутньої ролі Берліна в забезпеченні європейської безпеки, яка повинна враховувати історичний досвід Німеччини, сучасну ситуацію у сфері безпеки та чинні виклики. Попри банальність, Берлін перш за все керується власними національними інтересами, а не інтересами Києва, і однакового розуміння безпекової ситуації

не буде. Для Берліна війна в Україні є фактором, який трансформує розуміння безпеки та зовнішньої політики, і ФРН може стати однією з найпотужніших військових держав світу.

Підтвердженням таких намірів є виступ канцлера О. Шольца у вересні 2022 року перед Бундесвером, де він заявив, що «Німеччина готова взяти на себе роль лідера в європейській безпеці й повинна мати найкраще збройні сили у Європі» [52].

У перші тижні війни ключовим непорозумінням між Києвом та Берліном стало бажання України отримати якнайбільше та якнайшвидше озброєнь від своїх партнерів по НАТО. Німеччина виявилася одним з найскладніших перемовників для Києва у цьому питанні. Політичний тиск, який здійснювався Україною, не приніс особливого успіху. Чинний уряд дуже обережно приймає рішення щодо надання військової допомоги, намагаючись уникнути звинувачень у милітаризації Німеччини та ділить відповідальність зі своїми союзниками. Одною з причин, чому ФРН настільки непропорційно допомагає українській стороні, німецький істеблішмент називає труднощі пов'язані з німецькою конституцією, яка була написана після Другої Світової війни та в якій написані обмеження, що запобігають відродженню милітаристських настроїв, і демонструє принципи цивільного контролю над військовою галуззю. Для України дуже важливо аби допомога була швидкою та не стикалась із постійними бюрократичними перешкодами, проте Німеччина не знаходиться у стані війни, а тому не змінюватиме законодавство ради України. Цілеспрямованість прийняття рішень та їх узгодження перед початком виробництва озброєнь потребує часу. Навіть якщо буде ухвалено рішення про надання озброєнь та спрощення процедур ліцензування, постачання не відбудуться автоматично наступного дня [52].

Німецьке законодавство жорстко контролює експорт будь-яких видів озброєнь. Вимоги та обмеження щодо експорту озброєнь закріплені на різних рівнях, включаючи Конституцію, федеральні закони, документи ЄС та міжнародні домовленості [див. 56; 57; 58]. Ці обмеження обґрунтовані

небажанням вертатися до мілітаристських та імперіалістичних настроїв. Цей підхід має широку підтримку в німецькому суспільстві, багата частина якого віддана політиці пацифізму.

Відповідно до німецької конституції, наданням озброєння займається федеральний уряд. Ураховуючи, той факт, що політична система Німеччини багатопартійна, то консолідації повного консенсусу щодо певних питань складно досягнути або це може зайняти тривалий час для досягнення. На практиці Федеральне міністерство економіки та захисту клімату відповідає за втілення такого політичного рішення. У міністерстві діє Федеральне відомство з питань економіки та експортного контролю, яке ліцензує всі озброєння перед їх експортом. Такі вимоги закріплені у документах, що визначають регламент зовнішньої торгівлі ФРН[56; 57; 58].

Німецьке національне законодавство повністю відповідає загальному військовому переліку Європейського Союзу. Крім того, воно ґрунтується на Вассенаарських угодах та угоді про міжнародну торгівлю зброєю. Завдяки цим документам здійснюється контроль за експортом військової технології та озброєнь, відповідно до норм міжнародного права та режиму нерозповсюдження зброї масового знищення [76].

Німецьке законодавство розрізняє дві категорії озброєнь: ті, що призначені для наступних дій, та оборонна зброя. Маніпулювання першою категорією є складнішим і потребує ліцензії відповідно до Закону про контроль за військовою зброєю, а також додаткового дозволу відповідно до Закону про зовнішню торгівлю та платежі та Указу про зовнішню торгівлю та платежі. У початковий період війни, Київ і Берлін вели складні перемовини щодо передачі Україні принаймні оборонного озброєння. Згодом питання постачання було ускладнене, особливо відносно танків Leopard та Marder на вересень 2022 року. Виробництво, постачання та трансфер військового обладнання, окрім зазначених дозволів, потребує попередньої згоди федерального уряду, який під керівництвом О. Шольца часто затримував цей процес, що спричиняло ускладнення у відносинах між Києвом і Берліном та

часто ставало предметом медійного висвітлення. У ситуаціях, коли постачання озброєнь має велике політичне значення, Федеральна рада безпеки, очолювана канцлером, також залучається до процесу [52].

Поміж нормативно-правовою базою, на яку Берлін посилається, федеральний уряд також керується політичними принципами, щодо експорту наступального та оборонного озброєння, встановленими у 2000 та 2015 роках відповідно. Ці принципи формують основу аналізу запитів на постачання озброєнь, де важливу роль відіграє інтерпретація їх представниками панівної коаліції. Особливу увагу при аналізі принципів надання важкого озброєння приділяється захисту прав людини у країні-одержувачі, щоб уникнути його використання проти власного населення у внутрішньополітичних конфліктах. Надання ліцензії на видачу такого озброєння третій країні, як Україна, можливе лише у виняткових ситуаціях, де відповідна допомога не суперечить інтересам Німеччини [52]. Саме тому, одним з головних завдань української дипломатії було те, що наша сторона мала довести важливість надання військової та фінансової підтримки нашій країні. А головне, довести, що борючись проти Росії, Україна боронить не тільки власну територію, а й сподівання всієї європейської спільноти про мир й стабільність на континенті.

Таким чином, підвищення якості двосторонніх відносин між країнами потребує деякого часу, для того, щоб зрозуміти мотиви й цілі один одної. Цим мають займатися дипломатичні установи та окремі дипломати кожної зі сторін. Умови війни примусили Київ терміново переосмислити своє ставлення до Берліна. Проте змін зазнала й німецька зовнішньополітична доктрина, німецький істеблішмент з початком повномасштабного російського вторгнення переглянув власні відносини із країною-агресором, та зрозумів важливість формування власної, незалежної від Росії енергосистеми.

Німеччина продовжує свій рух, як претендент на лідерство в таких міжнародних об'єднаннях як G7, ЄС та НАТО, тому з часом уряд ФРН став поводитися активніше та пасіонарніше щодо участі в колективних ініціативах присвячених допомозі Україні. Бажання Німеччини залишитися в авангарді

європейських країн, штовхає її керівництво до рішучих дій у сфері зовнішньої політики. Світ, а також Європа зокрема, потребують нових ідей та концепцій як запобігти появі нових міжнародних конфліктів та розв'язати наявні. Найбільша за останні 70 років війна в Європі змінила політичні реалії, а разом із цим змінила бачення Німеччини ситуації на світовій арені. Високопосадовці ФРН визнають важливість вести економічну та політичну боротьбу проти Росії, навіть поступаючись певними інтересами та зазнаючи великих фінансових збитків, бо потенційні мир й безпека в Європі – найважливіша задача для неформального лідера ЄС.

3.4. Франція

Повномасштабна російська агресія, що розпочалась 24 лютого 2022 року, стала для політичних колів Франції загалом несподіваною. Французька влада вважала, що президент Владимир Путін не піде на війну з Україною, а замість цього спрямовуватиме зусилля на дипломатичні здобутки шляхом “м’якої сили”. Те дивне відношення, вищих кіл французького суспільства та ЗМІ стосовно російсько-українського конфлікту значною мірою пояснюються недостатністю знань французьких аналітичних колів з питань українознавства, української культури тощо. Це особливо помітно відносно відсутності серед фахівців політологів-міжнародників та експертів-політологів, що займаються українським питанням та які б мали можливість ознайомитись з українським контекстом завдяки україномовним джерелам. Ця ситуація триває вже два останні десятиліття, хоч молоді французькі випускники відділень українознавства в Інституті східних мов досліджують українську культуру, літературу та іноді соціологію, проте не зосереджуються на історії, політології міжнародних відносин чи зовнішній політиці України.

24 лютого 2022 року Франція засудила акти агресії Росії проти України. У своїй промові президент Франції Еммануель Макрон підкреслив, що президент Росії Володимир Путін несе відповідальність за початок війни.

☰

Представник Франції в ООН, Ніколя де Рів'єр, висловив осуд з приводу того, що Росія обрала шлях війни [10].

Треба зважати на те, що для французької зовнішньої політики діалог з Росією завжди був важливим стратегічним напрямком. Ця традиція знаходить своє відображення у концепції «Європа від Атлантики до Уралу» Шарля де Голля, концепції європейської конфедерації Франсуа Міттерана та підході президента Еммануеля Макрона до діалогу з Росією, спрямованому на знаходження спільності з країною у відповідь на вимоги французьких атлантистів.

Команда Еммануеля Макрона не очікувала, що Росія здійснить повномасштабну війну проти України. Французька розвідка вважала, що ціна російської агресії буде надто високою й очікувала, що наміри російської влади обмежаться масштабним шантажем. Схожі прогнози робили й французькі аналітики.

Франція переживала страх поразки України на початку конфлікту. 6 березня Т. Буркхард підтвердив, що росіяни мають намір ізолювати та знищити українську армію, що було розцінено як досить ймовірний сценарій.

На початку березня, представники Франції весь час наголошували на тому, що Франція засуджує російське вторгнення, проте сама Франція залишається в стороні від цього конфлікту. Так, наприклад 2 березня 2022 року, президент Франції заявив про те, що Франція не має прямого конфлікту із РФ. А 10 березня, Міністерство оборони Франції висловило своє головне завдання як “уникнення участі Франції в глобальних, міжнародних конфліктах”[10].

Проте весь час, під час перших стадій російсько-української війни, французька сторона збільшувала свою військову присутність в інших країнах Європи, тим самим демонструючи країні-агресору свою готовність протистояти його майбутнім потенційним імперіалістичним амбіціям. В кінці лютого 2022 року, уряд Франції відправив пів тисячі своїх солдатів до Румунії. 3 березня 2022 року, французький авіаносець здійснював

патрулювання в територіальних водах Туреччини. З часом, французькі Повітряні сили почали базуватися на польських аеродромах.

Париж надав нашій державі певний обсяг військової допомоги. Франція надала Україні доступ до супутникових знімків. Французька армія користується супутниками спостереження Hélios, Pléiades і CSO, які можуть надавати зображення кілька разів на день штабу української армії. Ця допомога була надзвичайно важливою у перші місяці війни, оскільки дозволяла Збройним Силам України точно націлювати свої удари на командні пункти та підрозділи російських військ.

24 березня 2022 року на саміті НАТО, G7 та засіданні Європейської Ради у Брюсселі президент Франції з одного боку наполягав на продовженні постачань Україні оборонної летальної зброї, а з іншого боку виступав проти постачання танків і літаків через те, що це була б «співучасть у війні» [10].

13 квітня 2022 року Еммануель Макрон відокремився від висловлення Джо Байдена, який схарактеризував дії російської армії в Україні як геноцид. Еммануель Макрон згадав про воєнні злочини Росії, проте одночасно підкреслив, що українці та росіяни є «братніми народами». Того ж дня президент Володимир Зеленський назвав образливими слова Еммануеля Макрона, які, на його думку, повторювали пропагандистський наратив Володимира Путіна.

Регулярні телефонні розмови Еммануеля Макрона з Володимиром Путіним були представлені як втілення концепції діалогу з РФ, спрямованої на збереження «вікна можливостей» для співпраці з Росією в опозиції вимогам французьких атлантистів щодо політичної ізоляції Кремля. Провівши телефонну розмову з Путіним, президент Франції Еммануель Макрон 2 березня 2022 року висловив своє враження про наявність у Путіна великого бажання захопити Україну. Через чотири дні, 6 березня 2022 року, французький президент знову мав телефонну розмову з президентом РФ. Він сказав, що той заявив про свій намір не припиняти війну, поки не досягне своїх цілей. 29 березня Еммануель Макрон знову телефонував Путіну й

обговорював з тим можливість евакуації мешканців і захисників Маріуполя. Він не отримав згоди [10].

У квітні 2022 року виявлення воєнних злочинів російських солдатів у Бучі та Ірпіні, включаючи вбивства, тортури й зґвалтування, призвело до припинення телефонних розмов Еммануеля Макрона з Володимиром Путіним. Телефонні переговори відновилися 3 травня 2022 р. Проте результатів вони не дали.

Як і інші країни G7, Франція в обмеженому обсязі надає допомогу Україні.

У березні 2022 року уряд Франції передав Україні кілька десятків протитанкових ракетних комплексів «Milan». Крім того, наприкінці березня французькі рятувальники отримали від Франції 27 одиниць пожежно-рятувальної та спеціальної техніки.

13 квітня 2022 року міністр збройних сил Франції, Флоранс Парлі, підтвердила передачу військової техніки Україні на суму 100 мільйонів євро, та зазначила, що незабаром буде відправлено ще інше озброєння.

22 квітня 2022 року, перед другим туром президентських виборів, Еммануель Макрон в інтерв'ю «Ouest-France» розповів про передачу Україні гаубиць «Цезар» калібру 155 мм, здатних вражати цілі на відстані понад 40 кілометрів, а також намір передати кілька тисяч снарядів. Президент підкреслив продовження підтримки України, однак наголосив на важливості уникнення «перетинання червоної лінії» та невтручання у конфлікт.

Того ж дня у Києві відбулася урочиста церемонія передачі другого пакету французької допомоги Державній службі з надзвичайних ситуацій. Посол Франції в Україні, Едуард де Понсен, передав сертифікат на 23 одиниці пожежно-рятувальної та іншої спеціальної техніки для Державної пожежно-рятувальної служби на суму в понад 1,7 мільйона євро [10].

5 травня 2022 року французький президент оголосив про виділення додаткових \$300 мільйонів (до \$1.7 мільярдів) на фінансові, економічні та гуманітарні потреби [10].

9 травня 2022 р. французький президент висунув пропозицію щодо залучення України та інших європейських країн, що не є членами ЄС, таких як Велика Британія, до створення нової структури у формі Європейського політичного спільноти. На думку Макрона, процес вступу може зайняти кілька років, можливо, навіть десятиліття.

У жовтні 2022 року Еммануель Макрон обіцяв надати Україні системи протиповітряної оборони «Кроталь» (Crotale NG). У листопаді 2022 року Франція передала Україні дві ракетні батареї Crotale та дві системи реактивного залпового вогню (РСЗВ). «Кроталь» можна використовувати як на фронті для знищення повітряних цілей противника, так і в тилу для перехоплення крилатих ракет, включаючи захист енергетичної інфраструктури. Ця система є ефективним протиповітряним комплексом малої дальності та була розроблена в кінці ХХ століття як армійський засіб протиповітряної оборони.

29 листопада 2022 року міністр оборони України Олексій Резніков оголосив про отримання українськими військовими систем РСЗВ Lance-roquettes unitaire (LRU) – французького варіанту американської системи РСЗВ M270 MLRS [10].

Значний прогрес у військово-політичному співробітництві між Францією та Україною відбувся під час візиту міністра оборони Франції Себастьяна Лекорню до Києва 28 грудня 2022 року. Мета візиту полягала в обговоренні військового співробітництва. За даними посольства Франції в Україні, військова допомога Франції прийняла кілька форм:

- Постачання зброї та військової техніки;
- Надання фінансової допомоги Україні з позабюджетного Європейського фонду миру. (Франція, яка збільшила свій внесок до фонду до 500 млн євро, є одним з його найбільших інвесторів);
- Підготовка українських військовослужбовців. Франція зобов'язалася підготувати 2000 військовослужбовців з загальної кількості в 15000 осіб в рамках європейської програми. Президент Еммануель Макрон пропонував

розширити можливості для проведення навчання українських військовослужбовців у Польщі;

- Створення інноваційного фонду на суму 200 млн євро для сприяння Україні у закупівлі обладнання безпосередньо у французьких виробників [10].

Франція стала першою країною, яка оголосила про постачання Україні колісних танків AMX 10 (4 січня 2023 року). Українська система протиповітряної оборони була зміцнена завдяки отриманню французьких систем Crotale NG та комплексу SAMP/T. Зенітний ракетний комплекс SAMP/T є одним з найефективніших засобів протиповітряної та протиракетної оборони, розроблених Францією та Італією [10]. Цей комплекс здатний знищувати цілі на відстані до 100 кілометрів і відбивати балістичні ракети.

Позиція Е. Макрона щодо Росії викликала гостру критику з боку ЗМІ України та країн Центральної Європи. Особливо контроверсійними вважалися його наміри продовжувати телефонні переговори з В. Путіним. У грудні 2022 року Е. Макрон висловив думку про необхідність надання Росії «гарантій її власної безпеки у день, коли вона повернеться за стіл переговорів» [10]. Водночас французький уряд посилив військову допомогу Україні, надаючи Збройним Силам України сучасні протитанкові ракетні комплекси 5-го покоління Akeron MP без широкого публічного оголошення.

У лютому 2023 року, відповідаючи на запитання щодо можливості Франції надіслати винищувачі в Україну у найближчому або середньостроковому майбутньому, Е. Макрон вказав, що це не можна виключати, з урахуванням часу необхідного для навчання пілотів.

Під час 59-ї Мюнхенської конференції з безпеки (17-19 лютого 2023 року) міністр закордонних справ Франції Катрін Колонна підкреслила необхідність швидкого відправлення Україні обіцяної зброї, зокрема артилерії, амуніції та систем ППО. Вона зазначила, що Франція готова надавати Україні потрібну допомогу, включаючи військову, в необхідному

обсязі, попри те, що «ніхто не бажає тривалої війни» [10].

У рамках гуманітарної допомоги Франція постачала в Україну ліки, медичне, рятувальне та протипожежне обладнання, генератори для лікарень, намети, ковдри, гігієнічні набори, продовольчі товари, а також 200 тонн насінневої картоплі та інше.

Уряд Франції активно сприяв у документуванні та розслідуванні воєнних злочинів, вчинених російськими військовими на тимчасово окупованих територіях України. У цьому процесі в Україні діяла спеціальна група експертів, до складу якої входили два судових лікарі, приблизно п'ятнадцять жандармів з Криміналістичного науково-дослідного інституту Національної жандармерії (IRCGN) та експерти зі злочинів та ідентифікації жертв. Група встановила систему обстеження та ідентифікації тіл, а також надала Україні дві ДНК-лабораторії [10].

Франція внесла передоплату на річний внесок у розмірі 13 мільйонів євро і додатковий винятковий внесок у розмірі 500 тисяч євро до Міжнародного кримінального суду, а також надала десять слідчих.

Французький уряд приймав біженців з України, і станом на літо 2023 року в країні перебувало приблизно 120 тисяч біженців. Був розроблений механізм тимчасового захисту, який охоплює такі аспекти як право на проживання, доступ до ринку праці, житла, соціальної та медичної допомоги, а також освіти.

У червні 2023 року Емманюель Макрон висловив думку, що Вільнюський саміт НАТО повинен визначити конкретний шлях до вступу України до Альянсу. Під час саміту у Вільнюсі в липні того ж року Макрон оголосив, що Франція відправить Україні ракети великої дальності SCALP, аналогічні британській ракеті авіаційного базування Storm Shadow. Він також зазначив, що розуміє розчарування українського уряду з приводу рішень, ухвалених на саміті у Вільнюсі стосовно перспектив України в НАТО, і наголосив, що західним країнам важливо залишатися в єдності з Україною [10]. Ця зміна позиції французького уряду щодо євроатлантичної інтеграції

України є результатом еволюції поглядів Макрона на хід російсько-української війни.

3.5. Італія

Україні завжди було складно взаємодіяти з Італією, оскільки на Апеннінах існували сильні проросійські (і раніше прорадянські) настрої. Незалежно від дій Росії, Італія завжди мала тенденцію сприймати її з великою симпатією. Університети, медіа та аналітичні центри завжди мали та все ще мають своїх прихильників Кремля. Щобільше, відверто прозахідна позиція вважалася серйозною перешкодою для кар'єрного зростання в таких установах. Україна часто залишалася незрозумілою, ігнорованою та недооціненою. Науково-популярна література часто розглядала країни колишнього СРСР як єдине ціле. Шкільні підручники навіть могли назвати всі колишні радянські республіки «російським регіоном», а відомі телеведучі нерідко висловлювали неправильні твердження, не маючи повного розуміння історичного контексту, наприклад, неправильно використовували термін «Малоросія». Попри це, до лютого 2022 року в Італії вже перебувало, хай то легально чи ні, близько 400 тисяч українців [21].

Але перший рік війни дійсно приніс багато змін.

Уряд Маріо Драгі, який можна назвати найбільш проєвропейським урядом за всю повоєнну історію Італії, вчинив дуже гідно, відразу взявши бік України. Він розпочав неофіційні постачання зброї до Києва та прийняв програму для приймання українських біженців. Це є безпрецедентним для Італії, оскільки багато процедур були спеціально розроблені для українців. Щодо економічної підтримки, вона залишається скромною (300 євро на дорослого протягом кварталу, після чого люди самостійно), але українці отримали багато прав: дозвіл на проживання протягом року з можливістю продовження, право на працю відразу після прибуття, можливість влаштувати дітей до шкіл та садочків, безплатне медичне обслуговування в тому ж обсязі, що і для громадян країни. Деякі регіони також надали безкоштовний проїзд усім міським та приміським транспортом.

☰

Після позачергових виборів на місце Драгі прийшов уряд Джорджії Мелоні, глави ультраправих «Братів Італії», яких вважають постфашистською політсилою. Звичайно, відносно них існувало багато побоювань як в Італії, так і за кордоном. Однак наразі, принаймні щодо російсько-української війни, їхня політика є зрозумілою і виявляється корисною для Києва [21].

У перші тижні повномасштабного вторгнення Мелоні розуміла, що ігнорувати Україну далі неможливо й небезпечно, оскільки перемога Росії привела б до зростання напруги на світовій політичній арені. Уряд Італії розумів, що якщо не буде дана відповідь на агресивні дії Путіна, то це стане сигналом для інших диктаторів та агресорів про слабкість міжнародної демократичної спільноти. Саме це стало причиною того, що влада Італії доволі швидко визначилась яку сторону, вони будуть підтримувати у конфлікті.

Голова Ради Міністрів Італії твердо висловлює проукраїнські позиції. Наприклад, вона заявила, про те, що реакція як міжнародної спільноти, так й Італії зокрема, цілком виправдана через неправомірні дії російської влади. На запитання пропагандистки з ТАСС під час інтерв'ю, Мелоні сказала, що Італія буде продовжувати підтримку України та здійснювати політичний та економічний тиск на Росію до того моменту, поки влада останньої не припинить військові дії на території України та поки не візьме відповідальність за зруйновані міста та вбитих людей в Україні. Вона зазначила, що відповідні дії України мають розглядатися через призму боротьби волелюбного народу за свій суверенітет та свободу [21].

Під час візиту в Бучу та Ірпінь у лютому 2023 року, Мелоні заявила, що її уряд продовжить надавати допомогу Україні, всупереч тому, що це викликає масштабний опір серед опозиції, яка підтримує російську сторону в конфлікті [8]. Таким чином, навіть у зв'язку з внутрішньополітичними проблемами, Італія виявляє солідарність з іншими країнами-учасницями G7 у питанні надання Україні важливої підтримки.

3.6. Канада

Так як й інші країни-партнери з міжнародних організацій таких як НАТО й G7, Канада зайняла однозначну позицію щодо дій російської сторони на території України. Канадський істеблішмент з самого початку повномасштабного вторгнення виражав слова підтримки українському народу, а згодом уряд Канади приєднався до ведення колективних санкцій проти Росії та надання військово-фінансової допомоги нашій країні. Окрім цього, уряд Канади підтримав ініціативу з відключенням російських банків від міжнародної системи SWIFT та веденням обмежень щодо потоку технологій в Росію. У квітні 2022 року, уряди України та Канади підписали угоду про нові умови вільної торгівлі між країнами [40].

Після сумнозвісних подій на Київщині в місті Буча, Канада визнала дії російської армії – геноцидом 27 квітня 2022 року. Перший офіційний візит прем'єр-міністра Канади Трюдо в Україну відбувся 8 травня 2022 року, в наслідок чого були обговорені санкції з боку Канади в сторону російської нафтової та газової промисловості. На початку липня 2022 року МЗС України висловило занепокоєння щодо повернення після ремонту турбіни для газопроводу «Північний потік-1» компанією «Газпром». [10].

Канадська сторона взяла участь у проведеній Україною конференції “Кримська платформа”, на ній прем'єр-міністр Трюдо виразив підтримку нашій боротьбі та закликав до подовження режиму санкцій проти Російської Федерації. Після масованих ракетних атак Росії на територію України 11 жовтня 2022 року Канада закликала до виключення РФ з Міжнародного Валютного Фонду та «Великої двадцятки» [10].

18 січня 2023 року міністр оборони Канади А. Ананд відвідала Київ. Канада оголосила про передачу Україні 200 бронетранспортерів «Сенатор» [23]. 31 січня 2023 року президент України В. Зеленський провів телефонну розмову з прем'єр-міністром Канади Дж. Трюдо. Канада оголосила російську «приватну військову компанію Вагнер» терористичною організацією. 11 березня 2023 року уряд Канади заборонив імпорт російських металів, сталі й

алюмінію зокрема [10].

3.7. Японія

Після початку повномасштабної агресії Росії проти України 24.02.2022, уряд Фуміо Кішіди прийняв рішення про введення санкцій проти Росії, які майже повністю збігаються з санкціями інших країн-учасниць G7. Ці заходи включають обмеження операцій з Центральним банком Росії, введення санкцій проти високопосадових осіб Росії, замороження активів семи російських банків, відключення окремих російських банків від банківської системи SWIFT та інші [70].

Було прийнято рішення, яке для Японії є безпрецедентним, щодо надання Збройним Силам України бронезилетів, касок та іншого обладнання. 25 лютого Кішіда відзначив, що російська агресія абсолютно неприйнятна, і «на деякий час ми повинні утриматися від обговорення питання Північних територій та мирного договору з Росією» [42, с. 4]. Ці дії та висловлені заяви однозначно вказують на те, що події, які почалися 24.02.2022 р., значно змінили підходи владущої верхівки Японії до відносин з Росією.

В останні вісім років у Японії помітно покращилося розуміння російсько-українського конфлікту, переважно завдяки японським журналістам і дослідникам, які усвідомлюють потребу глибшого аналізу подій та проблем, пов'язаних із поширенням російської дезінформації в японському інформаційному просторі. Однак деякі експерти, які схилилися до розгляду так званих альтернативних точок зору, передавали у японське суспільство погляди, що схожі на пропагандистські наративи Кремля. Тим часом деякі політики, здається, намагалися впливати на процеси ухвалення рішень у чинному уряді Кішіди, використовуючи тези, засновані на російській пропаганді.

Однак, коли розпочалася повномасштабна російська агресія, Японія без вагань ввела суворі санкції проти Росії, які майже повністю сходились з санкціями, оголошеними іншими країнами G7 та ЄС. Цього разу рішення

Японії суттєво відрізнялося від того, що було у 2014 році, і це зумовлено наступними причинами:

1) значним поліпшенням розуміння російсько-українського конфлікту завдяки самостійним зусиллям експертів і журналістів в Японії, які вивчали його проблематику;

2) зростанням впливу суспільно-експертної дискусії на процес ухвалення рішень урядом Японії;

3) очевидністю важливості подій, пов'язаних із прямою і повномасштабною російською агресією проти нашої країни, яка розпочалася 24 лютого 2022 року [42].

Одною з характерних рис японської допомоги є той факт, що японська сторона на відміну від інших країн-учасниць G7 не надає важкої бронетехніки чи іншої наступальної зброї. Деякі дослідники, як, наприклад Віднянський та Мартинов пояснюють це тим, що конституція Японії обмежує військову активність цієї країни. Японія не має традиційних для нашого уявлення збройних сил, це скоріше дуже воєнізована поліція або національна гвардія. Проте варто зазначити той факт, що після початку активізації російської армії, японський уряд збільшив витрати на військову сферу у 2 рази, що каже нам про те, що Японія усвідомлює важливість мати власні збройні сили на випадок конфлікту зі своїм північним “сусідом” [10].

Японія зобов'язалася допомогти відновленню інфраструктури в Україні, включаючи мости, дамби й дороги. Японія буде брати участь у заходах, спрямованих на відродження міст, водного господарства та соціальної інфраструктури [46].

У жовтні 2023 року розпочався перший раунд переговорів про гарантії безпеки між державами. Японія приєдналася до переговорів з Україною, ставши четвертим партнером після США, Великої Британії та Канади. Це свідчить про визнання її як важливого союзника України в Азії. Під час візиту міністерки закордонних справ Японії, Йоко Камікави, до України в січні 2024 року обговорювалися різні аспекти співпраці. Ці питання

включали підтримку Формули миру Президента України, співпрацю в рамках МАГАТЕ для забезпечення безпеки ядерних об'єктів в Україні та підготовку до Конференції відновлення, запланованої на 19 лютого 2024 року в Токіо, присвяченої повоєнній реконструкції України [10].

Від початку повномасштабного російського військового вторгнення Японія стала одним з найважливіших постачальників різноманітної допомоги для України. Наприклад, у 2023 році Японія виступила як третій найбільший спонсор фінансової допомоги для України, надаючи 3,7 мільярда доларів на бюджетну підтримку. Починаючи з лютого 2022 року, загальна сума наданої Японією допомоги Україні перевищує 7 мільярдів доларів, зокрема на гуманітарні потреби та не іноземну військову техніку. Під час саміту країн G7 у грудні 2023 року прем'єр-міністр Японії, Фуміо Кішіда, оголосив про надання додаткової допомоги Україні у розмірі 4,5 мільярда доларів, включаючи фінансування на придбання генераторів та іншого обладнання, а також кошти на розмінування територій, які були заміновані російськими військами, та надання кредитних гарантій для позик від Світового банку [39]. Ці рішення Японії свідчать про послідовність її політики стосовно допомоги нашій країні.

Японія активно бере участь у сприянні розвитку інфраструктури, підвищенні енергетичної незалежності, відновленні сільськогосподарського сектору, покращенні системи охорони здоров'я та освіти в Україні. Це включає закупівлю обладнання та матеріалів, необхідних для відновлення країни (проект HOPE, INSPIRE, PEACE in Ukraine), а також підтримку розвитку приватного сектору. Японія приділяє цим напрямам діяльності значно більше уваги порівняно з іншими державами-партнерами України, що підкреслює безпрецедентність допомоги, наданої Японією Україні [10].

Військово-технічна допомога від Японії обмежена через внутрішнє законодавство, яке забороняє експорт військового обладнання до країн, які перебувають у стані воєнного конфлікту. Це обумовлено прийнятими у 1967 році «трьома принципами передачі оборонного обладнання» [42]. Зважаючи

на ці обставини, прем'єр-міністр Японії Фуміо Кішіда закликав законодавців переглянути правила експорту зброї, висловивши переконання, що розширення військового експорту може стати значущим інструментом, який може бути використаний не лише для допомоги Україні, але й іншим країнам, що стикаються з агресією. Було запропоновано знайти інституційний механізм, який дозволив би передавати різноманітне військове обладнання та спорядження країні, що потерпає від агресії, попри норми міжнародного права.

Навіть при обмежених можливостях японський уряд надав Україні кілька десятків автомобілів та спеціального обладнання для розмінування територій, а також військового спорядження для ЗСУ, включаючи шоломи, куленепробивні жилети, уніформу та захисні костюми. Додатково, було доставлено різноманітне обладнання, таке як пристрої зв'язку, супутникові телефони, біноклі, намети, генератори, фотоапарати та освітлювальне устаткування. Під час візиту міністерки Й. Камікави було оголошено про виділення Японією 37 млн доларів до фонду НАТО як додаткової допомоги Україні, які будуть використані на закупівлю протидронових систем. Це підтверджує, що Японія, не маючи можливостей постачати озброєння безпосередньо, активно шукає альтернативні шляхи для надання допомоги Україні [10].

Починаючи з початку повномасштабної війни, Японія ввела санкції проти сотень російських юридичних та фізичних осіб і прийняла рішення поступово зупиняти імпорту російської нафти та вугілля. Водночас відносини між Росією та Японією загострилися: Японія була включена до списку «недружніх країн», а Росія почала приймати більш жорстку позицію стосовно Північних територій, які вперше в історії були визначені як окуповані у Блакитній книзі дипломатії (редакція 2022 р.).

Підтримка України дозволяє Японії підсилити свій міжнародний образ як пацифістської держави, яка активно виступає проти будь-якої форми агресії та насильства. Крім того, Токіо збільшує свій авторитет як

відповідального глобального лідера, який приймає рішучі кроки для захисту конкретного порядку денного на міжнародних платформах, зокрема в ООН. Фуміо Кішіда активно просуває ініціативу «глобального нуля», що передбачає поетапне усунення світового ядерного арсеналу, і закликає до розв'язання питання стосовно притягнення до відповідальності, включаючи російське керівництво, за ядерний шантаж [10].

Ще одним важливим фактором, який визначає позицію Японії стосовно війни між Росією та Україною, є регіональні виклики в галузі безпеки. Особливо це стосується територіального конфлікту з Китаєм через острови Сенкаку (Дяоюйдао), а також можливих наслідків ескалації ситуації в Тайванській протоці, що може погрожувати економіці Японії через можливе перекриття морських шляхів. Також викликає серйозну турботу в Токіо військова риторика КНДР та прагнення збільшити свій військовий потенціал, в тому числі через розширення співпраці з Росією. Уряд Японії активно підтримує заходи, спрямовані на стримування та притягнення до відповідальності керівництва Росії, підкреслюючи, що без цього агресія може загострити ситуацію у Східній Азії. Фуміо Кішіда наголошує: «Україна сьогодні, Азія завтра», підкреслюючи необхідність покарання тих, хто порушує міжнародне право [10].

Додатковим важливим фактором є конкуренція з Китаєм за регіональний і глобальний вплив. Це відображено в подіях, які сталися 21 березня 2023 року, коли прем'єр-міністр Японії Фуміо Кішіда відвідав Київ, тоді як глава КНР Сі Цзіньпін проводив переговори з російським президентом у Москві. Таким чином, Японія намагається продемонструвати рішучість і послідовність своєї позиції, що сприяє покращенню міжнародного іміджу країни.

Таким чином:

1. Японія надає суттєву фінансову та гуманітарну допомогу Україні у боротьбі проти агресора та активно підтримує її на політичній міжнародній арені під керівництвом Фуміо Кішіди, що сприяє зміцненню відносин з

Україною та може призвести до їх стратегічного розвитку.

2. Японія та Україна поділяють спільні фундаментальні цінності, такі як свобода, демократія, верховенство права та повага до міжнародного права та прав людини. Підтримуючи Україну, Японія виражає солідарність з країною, яка поділяє подібні погляди на міжнародні відносини.

3. Попри правові обмеження, Японія активно шукає альтернативні шляхи підтримки Сил оборони України у протистоянні з агресором, зокрема, через інвестування у соціальні та відновлювальні проекти та постачання різноманітної продукції для ЗСУ.

4. Прагнення зміцнити свій статус як глобальної держави та підтримка норм міжнародного права та правил міжнародного порядку є важливими мотиваціями Японії у підтримці України.

5. Японія підтримує потребу у покаранні агресора в російсько-українській війні, щоб забезпечити стримувальний ефект у своєму регіоні, зокрема, у Східній Азії.

ВИСНОВКИ

В ході роботи зроблено наступні висновки:

Група країн G7 відіграє значну роль у світовій політиці як впливова економічна і політична структура, що складається з семи найбільших індустріально розвинених країн світу.

Відносини між G7 та Україною визначаються широким спектром питань, включаючи підтримку демократичних реформ, економічну допомогу та партнерство в різних сферах.

G7 виступає проти будь-яких проявів військової агресії та інтервенції, особливо в контексті російсько-українського конфлікту, який відзначається рисами геноциду українського народу з боку російських військ.

Членів G7 характеризує спільна санкційна політика, спрямована на тиск на Росію та відповідальність за її дії у війні в Україні. Треба, однак, зауважити, що ця політика не дає поки що очікуваного від неї результату.

G7 активно підтримує суверенітет та територіальну цілісність України, надаючи військову, фінансову, гуманітарну та політичну допомогу.

Сполучені Штати та Канада є надійними союзниками України. З 2021 року США намагалися переконати Кремль у неприпустимості військового нападу на Україну, що було неприйнятним для демократичних країн Заходу. Однак Росія обрала шлях війни, вважаючи, що лише війна може зберегти її корупційний диктаторський режим. У результаті Україна отримала військову та фінансову допомогу від США, обсяг якої порівнюється з масштабами допомоги, наданої Сполученими Штатами Ізраїлю. Американські еліти є авангардом у питанні необхідності рішучої відсічі російської агресії.

США та Канада активно виступають за міжнародну ізоляцію Росії та надання підтримки Україні, включаючи військову та економічну допомогу.

Від самого початку російської «гібридної війни» проти України у 2014 році Велика Британія чітко підтримувала Україну. Важливо відзначити, що разом зі США Велика Британія надала критично необхідну воєнну допомогу,

яка допомогла українським Збройним Силам відбити російську спробу «бліцкригу» у лютому – березні 2022 року. Британія часто випереджала США у наданні військово-технічної та фінансової допомоги Україні як за якістю, так і за обсягом.

Російська агресія проти України спричинила єднання країн G7 у боротьбі за захист Європи від російської експансії. Держави-члени G7 згуртувалися навколо загальної стратегії підтримки України. Німеччина і Франція змушені були переглянути свої відносини з Росією та визнати неефективність своїх попередніх підходів. Німеччина прийняла значну кількість українських біженців і переосмислила свою політику стосовно постачання зброї Україні. Демократичне суспільство Німеччини сприяє активним дискусіям щодо доцільності ізоляції Росії та надання військово-політичної підтримки Україні. Раніше прихильники «особливих відносин» з Росією тепер залишаються в меншості, оскільки більшість німців усвідомлюють наслідки такої політики та її відмінності від гітлерівської імперської стратегії. У 2022-2023 роках Німеччина вперше за багато десятиліть зробила вибір на користь цінностей та демократичних принципів, відступивши від попередніх інтересів.

Німеччина підтримує Україну, залишається активним учасником санкційної політики, дає зброю Україні.

У кінці лютого 2022 року, коли бої за Київ все ще тривали, Франція намагалася укласти «домовленості» з Кремлем. Проте навіть найбільш віддані прихильники Росії у Франції розуміли, наскільки ця політика є обманливою, коли Росія стає новою «Північною Кореєю» Євразії, яка систематично руйнує все навколо. У зв'язку з цим зміна політичного курсу Франції щодо Росії стала важливим історичним явищем, аналогічним до німецької «зміни епохи» у східноєвропейській політиці.

Франція активно долучається до санкцій проти Росії й надає зброю Україні.

Вражає зміна позиції Італії. Російська агресія проти України викликала

реакцію, що підкреслює неприпустимість військового перегляду європейського порядку для більшості італійських політиків.

На відміну від Сполучених Штатів, Канада не обтяжена глобальними стратегічними міркуваннями у питанні підтримки України. Тому рівень та мотивація канадської підтримки схожі на британські. Проте через просторову віддаленість Канади виникають більше логістичних проблем у наданні допомоги. Для Канади гіпотетичний розпад Російської Федерації може мати стратегічне значення з огляду на освоєння Арктики.

Унікальною серед країн Азійсько-Тихоокеанського регіону щодо підтримки України є Японія. Хоча японська Конституція, прийнята після Другої світової війни, обмежує міжнародну воєнну активність Японії, проте Токіо послідовно надає фінансову та політичну підтримку Україні. У свою чергу, Україна підтримує японську політику щодо повернення окупованих росіянами Курильських островів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Американські «Абрамси» уже в Україні – Зеленський. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3765822-amerikanski-abramsi-uzе-v-ukraini-zelenskij.html> (дата звернення 17.03.2024)
2. Атлас зброї: які бронемашини Україна отримала від союзників та як їх використовує // Dev.ua. 22 липня 2022. URL: <https://dev.ua/news/atlas-zbroi-iakibronemashyny-ukraina-otrymala-vid-soiuznykiv-ukiv-taiak-ikh-vykorystovuie> (дата звернення 17.03.2024)
3. Бабка В. Л., Федуняк С. Г. Велика сімка // Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/Велика_сімка (дата звернення 17.03.2024)
4. Байден підписав закон про 40 мільярдів для України. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3488721-bajden-pidpisav-zakonoproekt-pro-40-milardiv-dla-ukraini.html> (дата звернення 17.03.2024)
5. Буде вдвічі більше: Британія відправить в Україну нові системи РСЗВ М270 // 24 канал. 11 серпня 2022. URL: https://24tv.ua/britaniya-vidpravit-ukrayinu-novisistemi-rszv-m270-shho-pro_n_2121865 (дата звернення 17.03.2024)
6. Велика Британія розширює програму підготовки військових ЗСУ // Мілітарний. 05 вересня 2022. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/velyka-brytaniyaro-zshyruye-programu-pidgotovky-vijskovykh-zsu/> (дата звернення 17.03.2024)
7. Велика сімка // Юридична енциклопедія : у 6 т. / Відп. ред. Ю. С. Шемшученко. Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998. Т. 1. 670 с.
8. Візит Мелоні в Бучу та Ірпінь. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/02/21/7156605/> (дата звернення 17.03.2024)
9. Військова допомога для України // Сайт Посольства ФРН в

Україні. URL: <https://kiew.diplo.de/ua-uk/aktuelles/-/2549080> (дата звернення 17.03.2024)

10. Степан Віднянський, Андрій Мартинов. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство: монографія. К.: Інститут історії України НАН України, 2023. 264 с.

11. Гончаренко Р. Як війна Росії проти України змінила настрої у країнах G7 // DW. 21 червні 2022. URL: <https://www.dw.com/uk/ryzyk-1-yak-viina-rosii-proty-ukrainy-zminyyla-nastroi-u-krainakh-g7/a-62202115> (дата звернення 17.03.2024)

12. Грубінко А. В. Міжнародна роль Великої Британії в умовах російсько-української війни // Наукові заходи Юридичного факультету Західноукраїнського національного університету. 2022. С. 293–299.

13. ГРУПА ПОСЛІВ G7 З ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ ПРІОРИТЕТИ НА 2024 РІК. URL: https://ambkiev.esteri.it/wp-content/uploads/2024/01/UKR_G7SG-PRIORITIE-S-2024_PRESS.pdf (дата звернення 17.03.2024)

14. ДАЙДЖЕСТ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ UKRAINE RECOVERY DIGEST №102. ЩОТИЖНЕВИЙ ОГЛЯД МЕДІА, ОФІЦІЙНИХ ЗАЯВ ТА ДУМОК ЕКСПЕРТІВ НА ТЕМУ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ 26 ЛЮТОГО – 03 БЕРЕЗНЯ 2024. URL: https://rdo.in.ua/sites/default/files/pdf/digest102_ukr.pdf (дата звернення 17.03.2024)

15. Документ робочої групи №9 Заходи щодо підвищення ефективності санкцій. URL: <https://fsi.stanford.edu/working-group-sanctions> (дата звернення 17.03.2024)

16. Дяченко Б. І., Стець Д. І. Роль країн «Великої сімки» у сучасних міжнародних економічних відносинах // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 18 (2). С. 6–9. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumeveg_2018_18\(2\)_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumeveg_2018_18(2)_3) (дата звернення

17.03.2024)

17. Жолквер М. Як війна в Україні змінила роль Німеччини у світі // DW. 22 червня 2022. <https://www.dw.com/uk/yak-viina-v-ukraini-zminy-la-rol-nimechchynu-na-svitovii-areni/a-62224421> (дата звернення 17.03.2024)

18. Заява Групи семи на підтримку України. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/%D0%B7%D0%B0%D1%8F%D0%B2%D0%B0-%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B8-%D1%81%D0%B5%D0%BC%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%BA%D1%83-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_uk (дата звернення 17.03.2024)

19. Заява Федерального канцлера Федеративної Республіки Німеччина, депутата німецького Бундестагу Олафа Шольца. Берлін, 27 лютого 2022. // Офіційний сайт Уряду ФРН. URL: <http://surl.li/mdsyd> (дата звернення 17.03.2024)

20. Ізоляція: з яких міжнародних організацій та програм вигнали росію після 24 лютого. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/11/18/infografika/polityka/izolyacziya-yakux-m-izhnarodnyx-orhanizaczij-taprohram-vyhnyaly-rosiyu-pislya-24-lyutoho> (дата звернення 17.03.2024)

21. Італія Україну вже “бачить”, але ще не дуже “чує”. URL: https://lb.ua/world/2023/01/13/542423_italiya_ukrainu_vzhe_bachit_ale_shche.html (дата звернення 17.03.2024)

22. Канада доправила в Україну вже більш як 3000 тонн військової допомоги. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3654938-kanada-dopravila-v-ukrainu-vze-bils-ak-3-000-tonnvijskovo-i-dopomogi.html> (дата звернення 17.03.2024)

23. Канада оголосила про нову військову допомогу Україні. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/kanada-ogolosyla-pro-novu-vijskovu-dopomogu-ukra>

[yini/](#) (дата звернення 17.03.2024)

24. Країни-члени G7 блокуватимуть активи Росії, поки не закінчиться війна проти України. Заява за підсумками онлайн-саміту. URL: <https://suspilne.media/692032-kraini-cleni-g7-blokuvatimut-aktivi-rosii-poki-ne-zakincitsa-vijna-proti-ukraini-zaava-za-pidsumkami-onlajn-samitu/> (дата звернення 17.03.2024)

25. Країни G7 заморозили майже \$280 млрд російських активів, доки рф не заплатить репарації Україні. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/10/13/krayiny-g7-zamorozyly-majzhe-280-mlr-d-rosijskyh-aktyviv-doky-rf-ne-zaplatyt-reparacziyi-ukrayini/> (дата звернення 17.03.2024)

26. Країни G7 примусять Росію заплатити за післявоєнне відновлення України. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3711525-kraini-g7-primusat-rosiu-zaplatiti-za-pislavoenne-vidnovlenna-ukraini.html> (дата звернення 17.03.2024)

27. Кудряченко А., Солошенко В. Рішуче засудження Німеччиною та ЄС війни Росії проти України: аналітична записка // ДУ «Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України». 17 березня 2022. URL: <https://ivinas.gov.ua/viina-rf-proty-ukrainy/rishuche-zasudzhennia-nimechchyn-oiu-ta-yes-viiny-rosii-proty-ukrainy-analitychna-zapyska-kudriachenko-ai-soloshenko-vv.html> (дата звернення 17.03.2024)

28. Лойшин А., Ясенко С., Косарецький Є., Бойко Р. Сутність ключових понять у сфері міжнародної допомоги, наданої для зміцнення обороноздатності України. Міжнародне співробітництво у військовій сфері. 2023. № 3 (76). С. 46–57.

29. Ми єдині у рішучості не допустити перемоги Путіна: заява лідерів G7. URL: <https://fakty.com.ua/ua/svit/20220508-my-yedyni-u-rishuchosti-ne-dopustyty-p-eremogy-putina-zayava-lideriv-g7/> (дата звернення 17.03.2024)

30. Міжнародні санкції як інструмент стримування російської агресії проти України : аналіт. доп. / [А. Бобровицький, Н. Гавриленко, А. Гончарук, І. Ус, Г. Широкий, Р. Юлдашев] ; за заг. ред. М. Паламарчука. – Київ : НІСД, 2023. 76 с. (Серія «Міжнародні відносини»). DOI: <https://doi.org/10.53679/NISSanalytrep.2023.10>
31. Мінгазутдінов І. О. Велика сімка // Українська дипломатична енциклопедія : у 2 т. / Гол. ред. Л. В. Губерський. Київ : Знання України, 2004. Т. 1. 760 с.
32. Орлик В. УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ НА ПОЛЯХ САМІТУ «ВЕЛИКОЇ СІМКИ». URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/ukrayinske-pytannya-na-polyakh-samitu-velykoyi-simky> (дата звернення 17.03.2024)
33. Проценко І. М. Група семи // Енциклопедія міжнародного права : в 3 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко, В. Н. Денисов (співголови), В. І. Акуленко та ін. Київ : Академперіодика, 2014. Т. 1. С. 670–672.
34. Романець Р. Візит Шольца у Київ відновив довіру між Україною та ФРН // DW. 17 червня 2022. URL: <https://www.dw.com/uk/komentar-vizyt-sholtza-u-kyiv-vidnovyv-doviru-mizh-ukrainoiu-ta-frn-a-62167395/a-62167395> (дата звернення 17.03.2024)
35. Саміт НАТО: як країни G7 зобов'язалися гарантувати безпеку України. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cx0wd8x2xjjo> (дата звернення 17.03.2024)
36. Стельмах С. Німеччина і постачання зброї Україні // ZAXID.NET. 28 квітня 2022. URL: https://zaxid.net/nimechchina_i_postachannya_zbroyi_ukrayini_n1541843 (дата звернення 17.03.2024)
37. Тихоненко І. В. Україна у зовнішньополітичній стратегії США за адміністрації Дж. Байдена: концептуальний вимір. Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку. 2023. № 1. С. 74–81.
38. Толстов С. В., Фесенко М. В. Цілі та пріоритети

зовнішньополітичної стратегії адміністрації Дж. Байдена – аналітична записка. ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». 2022. URL: <https://ivinas.gov.ua/viina-rf-proty-ukrainy/tsili-ta-priorytety-zovnishnopolitychnoi-stratehii-administratsii-dzh-baidena.html> (дата звернення 17.03.2024)

39. У 2023 році Японія є третім найбільшим донором фінансової допомоги Україні — 3,7 млрд доларів США бюджетної підтримки. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-2023-rotsi-iaponiia-ie-tretim-naibilshym-donorom-finansovoi-dopomohy-ukraini-37-mlrd-dolariv-ssha-biudzhethnoi-pidtrymky> (дата звернення 17.03.2024)

40. Угода про вільну торгівлю між Україною і Канадою. URL: <https://canada.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/94-torgovelyno-jekonomichne-spivrobitnictvo-mizhukrajinoju-ta-kanadoju/ugoda-pro-vilnu-torgivlyu-mizh-ukrayinoju-ta-kanadoyu> (дата звернення 17.03.2024)

41. Франція заморозила 22 мільярди URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/03/20/684368/> (дата звернення 17.03.2024)

42. Хірано Т. ЯК У ЯПОНІЇ СПРИЙМАЮТЬ ВІЙНУ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ? URL: http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2022/03/Jap_Hirano_ukr_new_we_b-1.pdf (дата звернення 17.03.2024)

43. Через війну проти України заарештовано десятки яхт російських олігархів: рейтинг найдорожчих. URL: <https://telegraf.com.ua/ukr/dengi/2022-05-06/5704353-iz-za-voyny-protiv-ukrainy-arestovany-desyatkiyakht-rossiyskikh-oligarkhov-reyting-samykh-dorogikh> (дата звернення 17.03.2024)

44. Як навчають українських бійців у Великобританії // Український тиждень. 22 серпня 2022. URL: <https://tyzhden.ua/World/> (дата звернення 17.03.2024)

45. Яку зброю Британія дає Україні // BBC News. 27 травня 2022. URL: [ukrainian/features-61604424](https://www.bbc.com/news/ukrainian/features-61604424) (дата звернення 17.03.2024)

46. Японія допоможе Україні у відбудові інфраструктури – мостів, дамб і доріг. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3833572-aponia-dopomoze-ukraini-u-vidbudovi-infrastrukturi-mostiv-damb-i-dorig.html> (дата звернення 17.03.2024)
47. Adler S. Die Ukraine und wir: Deutschlands Versagen und die Lehren für die Zukunft [Ukraine and us: Germany's Failure and the Lessons for the Future]. 4th edn. Berlin: Ch. Links Verlag. 2022.
48. Bailin A. From Traditional to Group Hegemony: The G7, The Liberal Economic Order and the Core-Periphery Gap. London : Routledge, 2017. 194 p.
49. Bain N. History Of The G7 Summit: The Importance Of American Leadership / N. Bain. URL: <https://tspace.library.utoronto.ca/html/1807/4806/document.html>. (дата звернення 17.03.2024)
50. Daniels J., Freytag A., Kirton J. Guiding Global Order. G8 Governance in the Twenty-First Century. Abingdon : Routledge, 2019. 392 p.
51. Bergmann M. U.S. Security assistance to Ukraine is going to get complicated. URL: <https://warontherocks.com/2023/03/u-s-security-assistance-to-ukraine-is-going-to-get-complicated/> (дата звернення 17.03.2024)
52. Bunde T. “Lessons (to be) learned? Germany’s Zeitenwende and European security after the Russian invasion of Ukraine”, Contemporary Security Policy, 2022. Vol. 43, No. 3, p. 516.
53. Council of the European Union (2022, February 22) Common Military List of the European Union adopted by the Council on 21 February 2022 (equipment covered by Council Common Position 2008/944/CFSP defining common rules governing the control of exports of military technology and equipment) (updating and replacing the Common Military List of the European Union adopted by the Council on 17 February 2020). Brussels: General Secretariat of the Council. Available from: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6441-2022INIT/en/pdf> (дата

звернення 17.03.2024)

54. Der Spiegel (2023) Ukraine. Available at: <https://www.spiegel.de/thema/ukraine/> (дата звернення 17.03.2024)

55. FATF Statement on the Russian Federation. URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfgeneral/fatfstatement-russian-federation.html> (дата звернення 17.03.2024)

56. Federal Ministry for Economic Affairs and Climate Action (n/a) Tasks and Structure of the Federal Ministry for Economic Affairs and Climate Action. Available from: <https://www.bmwk.de/Navigation/EN/Ministry/Tasks-and-Structure/tasks-and-structure.html> (дата звернення 17.03.2024)

57. Federal Ministry of Justice (n/a) Basic Law for the Federal Republic of Germany. Available from: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gg/ (дата звернення 17.03.2024)

58. Federal Office for Economic Affairs and Export Control (n/a) Act Implementing Article 26 (2) of the Basic Law (War Weapons Control Act). Available from: https://www.bafa.de/SharedDocs/Downloads/EN/Foreign_Trade/afk_war_weapons_control_act.html (дата звернення 17.03.2024)

59. Further Curbing Russia's Efforts to Evade Sanctions and Perpetuate its War Against Ukraine. Press Statement. Antony J. Blinken, Secretary of State. 2023. April 12. URL: <https://www.state.gov/further-curbing-russias-efforts-toevade-sanctions-and-perpetuate-its-war-against-ukraine/> (дата звернення 17.03.2024)

60. Germany must become 'the best equipped armed force in Europe', Scholz says (2022), [online], Euronews (September 16), Accessed 16 September 2022. Available from: <https://www.euronews.com/myeurope/2022/09/16/germany-must-become-the-best-equipped-armed-force-in-europe-scholz-says>. (дата звернення 17.03.2024)

61. HIMARS, PzH 2000, Javelin. Топ 10 західної зброї в українській

армії // Фокус. 26 липня 2022. URL:
<https://focus.ua/uk/voennye-novosti/522305-top-10zahidnogo-oruziya-v-ukrajinskoji-armiji> (дата звернення 17.03.2024)

62. How does the G7 work? URL:
<http://www.g7italy.it/en/how-does-work>. (дата звернення 17.03.2024)

63. G7 перекиватиме Росії шляхи для обходу санкцій і продовжить бюджетну підтримку України – заява // Радіо Свобода. 27 червня 2022. URL:
<https://www.radiosvoboda.org/a/news-g7-rosiia-sanktsii-pidtrymka-ukrainy/31917234.html> (дата звернення 17.03.2024)

64. G7 Finance Ministers and Central Bank Governors' Statement. URL:
<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/10/12/g7-finance-ministers-and-central-bank-governors-statement/> (дата звернення 17.03.2024)

65. G7 Leaders' Statement — Brussels, 24 March 2022 // European Council. 2022. URL:
<https://www.consilium.europa.eu/ga/press/press-releases/2022/03/24/g7-leaders-statement-brussels-24-march-2022/> (дата звернення 17.03.2024)

66. G7 Statement on Support for Ukraine. URL:
https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/%D0%B7%D0%B0%D1%8F%D0%B2%D0%B0-%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B8-%D1%81%D0%B5%D0%BC%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%BA%D1%83-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_uk (дата звернення 17.03.2024)

67. Global Advisory on Russian Sanctions Evasion. Issued Jointly by the Multilateral REPO Task Force March 9, 2023. URL:
https://home.treasury.gov/system/files/136/REPO_Joint_Advisory.pdf (дата звернення 17.03.2024)

68. Kirton J. Coexistence, cooperation, competition: G Summits / J. Kirton. URL: [http://www.g20.utoronto.ca/biblio/kirton-aspenia 2009.pdf](http://www.g20.utoronto.ca/biblio/kirton-aspenia%202009.pdf). (дата

звернення 17.03.2024)

69. London marine insurers label all Russian waters high risk. URL: <https://www.reuters.com/world/uk/londonmarine-insurers-extend-high-risk-area-all-russian-waters-2022-04-04/> (дата звернення 17.03.2024)

70. Response following Russian aggression against Ukraine. URL: https://japan.kantei.go.jp/ongoingtopics/_00002.html (дата звернення 17.03.2024)

71. Russia Sanctions Dashboard. URL: <https://www.castellum.ai/russia-sanctions-dashboard> (дата звернення 17.03.2024)

72. Salivan P., Brock F. T., Xiaojun Li. US Military Aid and Recipient State Cooperation. Foreign Policy Analysis 7, 2011. № 3. P. 275–94.

73. The Brussels G7 Summit Declaration // G7 Information Centre. URL: <http://www.g8.utoronto.ca/summit/2014brussels/brussels-declaration.pdf> (дата звернення 17.03.2024)

74. The Federal Government (2022, February 27) Policy Statement by Olaf Scholz, Chancellor of the Federal Republic of Germany and Member of the German Bundestag. Available from: <https://www.bundesregierung.de/breg-en/news/policystatement-by-olaf-scholz-chancellor-of-the-federal-republic-of-germany-andmember-of-thegerman-bundestag-27-february-2022-in-berlin-2008378> (дата звернення 17.03.2024)

75. The United Nations (n/a). The Arms Trade Treaty. Available from: <https://www.un.org/disarmament/att/> (дата звернення 17.03.2024)

76. The Wassenaar Arrangement. On Export Controls for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies. URL: <https://www.wassenaar.org/> (дата звернення 17.03.2024)

77. UK introduces new sanctions against Russia including ban on ships and fresh financial measures. URL: <https://www.gov.uk/government/news/uk-introduces-new-sanctions-against-russia-including-ban-on-shipsand-fresh-financial-measures> (дата звернення

17.03.2024)

78. Ukraine conflict: What is Swift and URL:
<https://www.bbc.com/news/business-60521822> (дата звернення 17.03.2024)

79. U.S. Departments of Treasury and Justice Launch Multilateral Russian
Oligarch Task Force. URL:
<https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0659> ; Russian Elites, Proxies,
and Oligarchs Task Force Ministerial Joint Statement. URL:
<https://www.justice.gov/opa/pr/russian-elites-proxies-and-oligarchs-task-force-ministerial-joint-statement> (дата звернення 17.03.2024)

80. US National Security Strategy. URL:
<https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf> (дата звернення 17.03.2024)

81. US, UK, EU officials met with financial firms on Russian sanctions
evasion. URL:
<https://www.reuters.com/world/us-uk-eu-officials-met-with-financial-firms-russian-sanctions-evasion-202304-13/> (дата звернення 17.03.2024)